...ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! | 46-дахи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

...-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...(11976) | 1969 оной мартын 27, четверг | Сэн 2 мүнгэн

...НИЗАТОРАЙ МЭРГЭЖЭЛ ШУДАЛЫТ, БАСАГАД!

ТРАКТОР ЖОЛООДОХОЛ

Хүдөө нютагта ажаһуугаа хадаа, техникэ шудала гэһэн Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой басагадай уряа Загарайн аймагай залуушуул халуунаар дэмжэбэ.

Ташалангай дунда һургуулиин 35 хүбүүд, басагад һургууляа дүүргэһэнэйнгээ удаа XXI партсъездын нэрэмжэтэ түрэл колхоздоо үлэхэ гэжэ шиидэнхэй. Энэ һургуулиин һурагшад механизаторай, шоферой мэргэжэлтэй болохо дүүрэн аргатай. Тэдэнэр номоо үзэхынгөө хажуугаар механизаторай мэргэжэл шудалха курсада һуралсана. Тэдэнэрэй дунда басагад олон.

Загарайн «Гигант» колхоздо эмхидхэгдэһэн механизаторай курсада һурадаг Нина Юманкинае энэ зураг дээрэ харанат. Энэ басаган мүнөө жэлэй хабарай тарилгын үдэрнүүдтэ трактористаар хүдэлмэрилхэ юм

Н. ДАМБАЕВ.

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМЫН БАТА БЭХИ ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ ДЭЭРЭ ТОГТОҺОН НЭГЭДЭЛ

Коминтернын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан научна сесси

Союзуудай байшангай Колонно залай сценэ дээгүүр томо зураг үлгөөтэй. Тэндэнь бүмбэрсэг дэлхэйе хүреэлэн уяһан богоолой гэнжые алхаар таһа удар сохижо байһан хүдэлмэришэн харагдана. Энэ зураг олондо мэдээжэ, «Коммунис Интернационал» журналай эмблемэ байһан. Энэ зураг агууехэ Ленинэй үүсхэлээр, сэхэ хабаадалгатайгаар Гурбадахи Коммунис Интернационалай байгуулагдаһан 1919 оной март һарада манние дахинаа абаашаһан шэнгеэр үзэгдэнэ. Энэ зурагай дээгүүр «Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!» гэһэн мүхэшэгүй уряа харагдана.

Мартын 25-да Союзуудай байшан соо Коминтернын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан научна сесси нээгдээ. Дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй түүхэдэхи энэ алдарта ой манай орон дотор, мүн хилын саана үргэнөөр тэмдэглэгдэжэ байна.

Сессиие Марксизм-Ленинизмын институт, Ниитын Наукануудай Академи, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи дээдэ партийна һургуули ба Ниитын Наукануудай институт, СССР-эй Наукануудай Академиин гуманитарна институдууд үнгэргэнэ. Тэрэнэй хүдэлмэридэ партийна элитэ ажал ябуулагшад, эрдэмтэд, Россидахи революционно хүдэлөөндэ хабаадагшад, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй түлөөлэгшэд хабаадалсана.

Социалис оронуудай дипломатическа түлөөлэлгэнүүдые толгойлогшод, совет болон харин корреспондентнүүд эндэ байлсана.

Президиумдэ — эндэ байлсагшадай зүгһөө халуунаар угтагдаһан нүхэд А. Я. Пельше, М. А. Суслов, К. Ф. Катушев, Б. Н. Пономарев, КПСС-эй Центральна ревизионно комиссиин түрүүлэгшэ Г. Ф. Сизов, Коминтернын ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаһан аха дүү партинуудай түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн тэрэнэй аппарадта, хэблэлэй органуудта хүдэлһэн нүхэдүүд: Германиин Социалис Нэгэдэмэл партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ульбрихт, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн А. Курелла, Франциин Коммунис партиин политбюрогой гэшүүд Ж. Дюкло, Р. Гюйо, Франциин коммунис хүдэлөөнэй элитэ ажал ябуулагша Ж. Коньо, Испаниин Коммунис партиин түрүүлэгшэ Д. Ибаррури, Сириин Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Х. Багдаш, Люксембургын Коммунис партиин түрүүлэгшэ Д. Урбани, Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Д. Немеш, Италиин Коммунис партиин хүтэлбэрилгын гэшүүн Э. Серени, Болгариин Коммунис партиин ЦК-гай гэшүүн Р. Аврамов, Финляндиин Коммунис партиин ажал ябуулагша Т. Лехен, Великобританиин Коммунис партиин ажал ябуулагша П. Керриган.

Президиумдэ һуугшадай дунда — Цейлоной Коммунис партиин ЦК-гай генеральна секретарь П. Кейнеман, Бельгиин Коммунис партиин түрүүлэгшэ Р. Дрюмо, Австралиин компартиин национальна түрүүлэгшэ Р. Диксон, Индиин Коммунис партиин национальна Соведэй Центральна гүйсэдкомой Центральна секретариадай гэшүүн Ш. Сардесаи; коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай уласхоорондын зүблөө бэлэдхэхэ комиссиин заседанида хабаадагшад: КПСС-эй ЦК-гай таһагуудые даагшад Н. Н. Органов, А. С. Панюшкин, В. И. Степаков, С. П. Трапезников, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдай директор П. Н. Федосеев, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи партийна дээдэ һургуулиин ректор Н. Р. Митронов, Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой главна политическэ управлениин начальник, армиин генерал А. А. Епишев, үнинэй коммунистнууд Ф. Н. Петров, А. И. Микоян, П. Н. Поспелов; СССР-эй Наукануудай Академиин президент М. В. Келдыш, СССР-эй Наукануудай Академиин вице-президентнүүд М. Д. Миллионщиков, А. М. Румянцов, академигүүд: Н. Г. Басов, Н. М. Жаворонков, Ф. В. Константинов, М. Б. Кравченко.

Марксизм-ленинизмын институдай директор, академик П. Н. Федосеев сессиие нээхэ зуураа, коммунис хүдэлөөндэ үнинэй хабаадагшадые, хилын саанаһаа ерэһэн бүхы нүхэдые энэ сесси эмхидхэгшэд болон хабаадагшадай зүгһөө халуун зүрхэнһөө амаршалба.

Тэрэшэлэн Коминтернын, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, Вьетнамай ажалшадай партиин түрүүлэгшэ Хо Ши Миндэ сессидэ ерэхыень уряал эльгээгдэһэн байгаа гээд Ф. Н. Федосеев мэдээсэнэ. Тэрэ Советскэ Союз ерэжэ шадаагүй, харин телеграмма эльгээһэн байна

«Коминтернын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан научна конференциин хүдэлмэридэ хабаадахые уриһандатнай гүн сэдьхэлһээ Танда баяр хүргэнэб, — гээд тэрэ телеграмма соонь хэлэгдэнэ. — Манай орон дотор үргэлжэлжэ байһан дайн конференциин хүдэлмэридэ хабаадаха арга намда олгуулаагүй байһандань ехэтэ гэмшэнэб. Намайе ойлгохо бээзэт гэжэ найданам.

Хүдэлмэреэ амжалтатайгаар дүүргэхыень конференцидэ хүсэнэб.

Коммунис ёһоор амаршалагша Хо Ши Мин».

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов түрүүшын үгэ хэлээ.

Һүүлээрнь «Коминтернын түүхын удха шанар» гэһэн элидхэл КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев хэбэ.

Удаань халуунаар угтагдаһан нүхэр В. Ульбрихт «Империалис дайнда ба фашизмда эсэргүү тэмсэлые Коммунис Интернационалай ударидалга» гэһэн элидхэл хэбэ.

Сессиин үдэшын заседанида Ж. Дюкло (ФКП) Ш. Сардесаи (Индиин КП), Д. Урбани (Люксембургын КП), Д. Немеш (ВСРП) үгэ хэлээ.

Мартын 26-да сесси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһэн байна.

(ТАСС).

Сабшалан, бэлшээри һайжаруулха хоёр һара

Мартын 15 — Майн 15

МАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

УҺАЛЖА ЭХИЛЭЭ

Сабшалан, бэлшээри һайжаруулха габшагай ажалай хоёр һарын республика дотор соносхогдоһоор хахад һара боложо байна. Һаяшаг шалгалта хэһэн манай бригадын гэшүүд: республикын радио болон телевидениин корреспондент А. Климов, «Правда Бурятии» газетын корреспондент Ю. Коркин, манай корреспондент Г. Ринчино гэгшэд Бэшүүрэй аймагаар ябахадаа энэ асуудалаар һонирхожо, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой директор Ф. Е. Ефимов, мелиоратор Г. Я. Фомина, агроном В. Е. Астрихинский гэгшэдтэй хөөрэлдэбэ. Тэдэнэй хөөрэлдөөе доро толилнобди.

Асуудал: үнгэрһэн үбэл совхозойтнай адууһа мал үбһэ тэжээлээр хэр зэргэ хангагдааб? Энээн тухайгаа тодорхойгоор хөөрэжэ үгыт.

Директор: нёдондо ажахы доторнай 28 мянган центнер үбһэн хуряагдажа, 12 мянган тонно силос дарагдажа, адууһа малнай мүноошье болотор үбһэ тэжээлээр таһалданагүй. Урзанданайхида орходоо нёдондо үнеэн бүриһөө 150 килограммаар ехэ һүн һаагдаа. Игэжэ һү, мяха гүрэндэ тушааха түсэбүүдээ амжалтатай бэелүүлээбди. Мүнөө совхозоймнай һаалишад, малшад болон гахайшад амжалтатай ажаллана. Һаалишаднай һү гүрэндэ тушааха кварталайнгаа түсэб мартын эхеэр дүүргээ. Игэжэ тэдэнэрнай һү һаалия нёдондоной энэ үеынхиһөө 36 процентээр, худалдалгаа 52 процентээр дээшэлүүлээ. Мяха гүрэндэ тушааха кварталай түсэб 624 центнерээр үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна. Энэмнай нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 410 центнерээр ехэ болоно. Эдэ бүгэдэ амжалтануудынай элбэг тэжээлһээ эхитэй. Нёдондо хэдэн арбаад гектарһаа олон жэлэй ногооной 120 центнер үрэһэ хуряаһан байнабди. Энээнэйнгээ 80 центнерые аймагайнгаа ажахынуудта худалдажа, яһалхан ехэ олзо оруулаабди.

Асуудал: мүнөө сабшалан, бэлшээри дээрэтнай ямар ажал ябуулагдажа байнаб, юун хэгдээб?

Мелиоратор: урдахи жэлнүүдтэ ажахы доторнай нэгэ лугомелиоративна отряд хүдэлдэг байгаа. Отрядта бригаданууд техни-кын үгтэдэг дээрэһээнь хабар, намартаа трактор, машинанууд дуталдадаг һэн. Мүнөө жэл бидэ бригада бүридэ луговодуудай оньһожоруулагдаһан звенонуудые байгуулаабди. Эдэ звенонуудта имагтал механизаторнууд хүдэлнэ. Игэжэ сабшалангай газар механизаторнуудай найдамтай гарта даалгагдаа. Нёдондо намарһаа нааша механизаторнуудаймнай сабшалан дээрээ хэһэн ажал ехэ. Мүнөө бүхыдөө 6187 тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Эдэ үдэрнүүдтэ сабшалан дээрэ үшөө 500 гаран тонно наг шэбхэ гаргагдаха юм. Гадна 200 гектар сабшалангай газар борнойлжо, дээгүүрнь шүбгэтэй катогуудые мухарюулхабди. Тиихэдэ 200 гектарта 10 тонно минеральна утэгжүүлгэ оруулагдахаар хараалагданхай. Энээнэй хажуугаар сабшалан дээрэ хэгдэхэ жэжэ божо хүдэлмэри захаһаа. Намартаа луговодуудынай уһалуурин системэһээ 84 гектар, уһа булэдэг станциһаа 155 гектар сабшалан уһалаа. Мүнөө совхоз доторнай уһа булэдэг гурбан станци хүдэлжэ эхилэнхэй. Луговодуудынай түрүүшынгээ зуун гектар сабшалан уһалаа.

Асуудал: бэлшээри һайжаруулха талаар юун хэгдэжэ байна гэлшэб?

Агроном: энэ талаар яһала хүдэлмэри ябуулагдана. Энэ жэлдэ бидэ һайн һайн ногоотой бэлшээринүүдээ хорёолхо гэжэ шиидээбди. Энээнэй тулада мүнөө һургаар бэлдэгдэнэ. Бэлшээринигээ зарим газарай хүрьһэндэ минеральна утэгжүүлгэ оруулха һанаатайбди. Теэд утэгжүүлгэ ехэ хомор.

...БАРАЙ НЭГЭШЬЕ ...ДЭР ҮНЭТЭЙ

...ажахын продуктнуу...ээр, үнэ сэн бага...далаг болохо тушаа ...ЦК-гай октябриин ...Пленум колхоз, сов...рда ехэ зорилго та...ла. Бүхы совет арад... манайшье совхозой ...ктябриин Пленумэй ...нүүдые баяр баяс... угтан абажа, наһ... зорилгые бодото ... бэелүүлжэ эхилээ

...ель... Манай респуб... сабшалангай газар ... габшагай хоёр һа...шоод, мүнөө хаа хаа... эршэ ехэтэйгээр ... байна. «Хабарай ... бүхэли жэл тэжээ...рад зоной хэлсэдэг ...а. Тиимэһээ хабарай ...рые дэмы гээжэ бо...лхэ ажалаа саг болзор ...ээжэ, агротехническэ ...улгануудые хаһа ...рлээд, газартаа ...эн ...ад байбал, хэдыдэ... ургаса абажа ша...

... сабшалангай урга...шэлүүлжэ, адууһа ...а байса олошоруул...мыень ехэдхэхэ та... совхоз дотор арга ...уд ехэ бии.

...э үдэрнүүдтэ совхо...оводууд, лугомели...ряд, звенонууд саб...алан дээрэхи хаба...рние тон эмхитэй... Малай совхоз уһа...ар элбэг юм. Илан... Химнын эрье ша...ангай газар ехэ. ...бүхы арга боломжо...ээр хэрэглэн, сабша...лангай газарые уһал..., үндэр баян урга...алагүйб даа.

... совхоз уһалууриин ...р газартай гэхэ гү. ...ангай 2995, таряа...166 гектар газартай. ...а уһалууринигаа газа... түрүүндэ наг шэб...ральна утэгжүүлгээр. ...уһаар дүүрэн ханга...олдонобди.

...ээ имэ ажал хэг...гэбэл: 163 гектар ...сабшалан болгохо зо...р шугы бургааһан...бди. Сабшалан дээ...нно наг шэбхэ гар...гектарта минеральна ... оруулаабди.

...рай туршада сабша...ехэ хүдэлмэри хэтдэ... Аргатай газартань ...ол горходһоо хали...ияан, арал, олтироо...р хүрэһэн топион зү...лээжэ, сабшалан дээ...дхуулха байнабди. ...уһан дэмы талаар ур... ёһогүй. 180 га га... шэбхэ гаргагдаха ...р шугы бургааһанһаа ...жэ, сабшалан болгог...

дохо. 200 гектарай хүрьһэн борнойлогдохо, шүбгэтэй катогоор элдүүрилэгдэхэ. Мүн лэ сабшалангай 240 гектарта 6600 тонно органическа, 500 га дээрэ 194 тонно минеральна утэгжүүлгэ тараагдаха, 300 га газарта 120 тонно аммиачна уһан оруулагдаха юм. Уһалууриин системээр 2995 га сабшалангай, 1166 га таряалангай газар уһалагдаха. 300 га сабшалангай газар уһа булэдэг станцяар уһалагдаха.

Манай совхозой лугомелиоративна отряд, звенонууд техникээр дүүрэн хангагданхай. 17 элдэб түхэлэй трактор, 6 тракторна тэргэ, 3 бульдозер, 1 грейдер, уһа булэдэг 6 станци, уһа сасан хаядаг 13 оньһон түхеэрэлгэнүүд болон бусад хэрэгсэлнүүд бии. Бүри үбэл байхаһаа эхилжэ, хамаг техникэеэ заһаһан, бүхы хэрэгсэлнүүдээ эртээнһээ бэлдээ һэмди. Мүнөө лугомелиоративна отряд, звенонууд эмхидхэгдээд, һайнаар хүдэлжэ байна.

Малдаа хүсэд дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл абадаг болохын тулада саашадаа түхэреэн жэл соо сабшалан дээрэ хүдэлхэ ёһотойбди. Ушар юуб гэхэдэ, энээнһээ урдань хабар, зун сабшалан дээрэ хүдэлөөд лэ, ехэ багашье һаань ургасаа хуряажа абаад, намар-үбэлэй сагта сабшалангаа миил орхижорхидог һэн. Имэ ябадал оро таһа мартажа, сабшалангай ургаса эрид шууд дээшэлүүлхын тулада һаналаа онсолон табижа, жэлэй дүрбэн сагта хүдэлхэ ёһотойбди. Манай совхоздо дүй дүршэлтэй луговодууд олон. Зүгөөр түхэреэн жэл соо оройдоол хоёрхон луговод хүдэлжэ гарана. Эдэ хэд бэ? Үбһэ ногооной үндэр ургаса жэл бүри абадаг, республика соогоо мэдээжэ луговодууд П. С. Лозовой Д. М. Бадмажапов хоёр болоно.

Үндэр ургаса абахын түлөө эгээл эдэ үдэрнүүдһээ эхилжэ сабшалан дээрэ бэшэ, мүн лэ кукуруза, куузику, наран сэсэг болон бусад ургамалнуудые тариха бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Мүнөө хүдэлжэ байгаа лугомелиоративна отряд, звенонуудта ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, үдэр бүри даалгабаряа үлүүлэн дүүргэдэг механизаторнууд олон. Жэшээнь, Р. В. Хайрулин, И. Г. Ахминеев, Л. Ж. Жалсанов, М. Б. Иролтуев, С. И. Махов, Г. Жалсанов болон бусадые нэрлэмээр.

Түүхэтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ ажалдаа урда урданайхиһаа ехэ амжалта туйлажа, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн зорилго урдаа табижа, манай совхозой луговодууд, мелиораторнууд эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна.

Д. ЗУГЗУМОВ,
Сэлэнгын совхозой главна мелиоратор.

А. Н. КОСЫГИНАЙ АМАРШАЛГА

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин нацис гэмтэдые мүшхэхэ асуудалаар мартын 25-да Москвада нээгдэһэн уласхоорондын конференцидэ хабаадагшадта амаршалга эльгээгээ.

«Совет правительство сэрэгэй гэмтэ ябуулга ба хүн түрэлтэндэ эсэргүүгээр гэмтэ ябуулга хэһэн гэмтэдые хэһээлгэдэ шэглүүлэгдэһэн эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй, түрүү олониитын бүхы хүсэл оролдолгые бүхы хэмжээгээр һайшаана, — гээд тэрэ амаршалга соо хэлэгдэнэ. — Энэ хүсэл оролдолгонь сэрэгэй гэмтэ ябуулгада, хүн түрэлтэндэ эсэргүүгээр хэгдэһэн гэмтэ ябуулгануудта үни холын болзор гэһэн шалтаг хабаадахагүй тухай 1968 оной ноябриин 26-да ООН-ой Генеральна Ассамблейн абаһан конвенци дотор тодорхойлогдоһон юм.

Уласхоорондын уялга болон эрхэнүүдэйнгээ ёһоор, Совет правительство хаанашье байһан, хайшаншье гэжэ нюугдажа байһан нацис гэмтэдые сүүдлэхын, хэһээхын тула шухала бүхы хэмжээнүүдые абажа байгаа.

Советскэ Союзай правительство сэрэгэй гэмтэ ябуулгануудые, мүн хүн түрэлтэндэ эсэргүүгээр гэмтэ ябуулгануудые хэһэнэй түлөө тэзээ, хэнээр эдэ гэмтэ ябуулганууд хэгдээб гэжэ хараада абангүйгөөр, харюусалгые дааха, хэһээхэ тухай Потсдамай хэлсээнүүдые, Нюрнбергдэхи сэрэгэй уласхоорондын трибуналай уставай болон приговорэй хуули ёһонуудые, уласхоорондын бүхы хуулита ябуулгануудые бусад гүрэнүүдэй сахиха тухайнь саашадаашье хэлбэришэгүйгөөр эрилтэ табижа байха юм».

А. Н. Косыгин һайшаалтай ажал ябуулгадань конференцидэ хабаадагшадта амжалта хүсэбэ.

Юристнүүдэй уласхоорондын конференци

Нацис гэмтэдые мүшхэхэ асуудалаар уласхоорондын конференци мартын 25-да Москвада хүдэлмэреэ эхилбэ.

Архитекторэй байшан соо Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Польшын, Румыниин, ЧССР-эй, Англиин, Бельгиин, Италиин болон бусад оронуудай элитэ юристнүүд, ниитын ажал ябуулагшад суглараа. Тэдэнэй дунда — Нюрнбергдэ болоһон сүүдтэ хабаадаһан юристнүүд бии.

«Нацис гэмтэдые харюусалгаһаа сүлөөлхэ гэһэн реваншис, неонацис түсэбүүд — уласхоорондын эрхые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал» гэһэн элидхэл совет делегациие хүтэлбэрилэгшэ, ССР Союзай генеральна прокурор Р. А. Руденко хэбэ.

Конференци дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай конференцидэ хабаадагшадта эльгээһэн амаршалга уншагдаа.

Совет литературын залуу гварди

Залуу литераторнуудай бүхэсоюзна зүблөөн мартын 25-да Москвада нээгдэбэ. Энэ зүблөөе ВЛКСМ-эй ЦК, СССР-эй уран зохёолшодой союз зарлаһан байна.

Зүблөөнэй хүдэлмэридэ КПСС-эй ЦК-гай культурын таһагые даагша В. Ф. Шауров, КПСС-эй МГК-гай секретарь А. П. Шапошникова, ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников, ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарьнар, СССР-эй, РСФСР-эй уран зохёолшодой союзай правлениин секретарьнар хабаадана.

СССР-эй уран зохёолшодой союзай правлениин секретарь В. М. Кожевников зүблөөе нээбэ. СССР-эй уран зохёолшодой союзай правлениин нэгэдэхи секретарь К. А. Федин үгэ хэлэжэ, залуу уран зохёолшодые амаршалаад, амжалта хүсэбэ.

Хүдөө ажахын артелиин шэнэ уставай проект зохёохо комиссиин заседани

Хүдөө ажахын артелиин шэнэ жэшээтэ уставай проект зохёохо, мүн колхозникуудай бүхэсоюзна гурбадахи съезд зарлаха комиссиин заседани мартын 25-да болоо.

Комисси уставай проект хаража үзөө. Энэ асуудалаар нүхэр Д. С. Полянский мэдээсэл хэбэ. Зүбшэн хэлсэлгэдэ комиссиин гэшүүд нүхэд А. В. Горшков — Владимирска областиин «Большевик» колхозой түрүүлэгшэ, Н. П. Хованский — Гомельско областиин КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, А. Г. Бузницкий — Киевскэ областиин Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, В. К. Адомавичюс — Литовско ССР-эй Черняховскиин нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Б. В. Глущко — Молданиин ССР-эй «Вяца-Ноуэ» колхозой хүндэтэй түрүүлэгшэ, Г. С. Золотухин — КПСС-эй Краснодарска крайкомой нэгэдэхи секретарь, И. Ф. Шкуратов — хүдөө ажахын, бэлэдхэлгын хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гай түрүүлэгшэ, П. А. Малинина — Костромской областиин Октябриин 12 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Л. Я. Флорентьев — РСФСР-эй хүдөө ажахын министр, Н. Н. Головацкий — Алма-Атын областиин «40 лет Октября» колхозой түрүүлэгшэ, М. А. Посмитный — Одесскэ областиин КПСС-эй XXI съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Н. А. Ягудин — Крымскэ областиин «Дружба народов» колхозой түрүүлэгшэ, Г. Х. Кязимов — Азербайджанай КП-гэй ЦК-гай секретарь — хабаадаба.

Заседаниин түгэсхэлдэ комиссиин түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев үгэ хэлээ.

Шэнэ жэшээтэ уставай проектые комисси һайшааба. Ойрын сагта энэ проект хэблэлдэ толилогдохо.

МОНГОЛОЙ АЙЛШАД

Мартын 22-һоо 26 хүрэтэр Монголой Арадай Республикын Сэлэнгын аймагай партийна хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци манай республикада айлшалба. Тус делегациин бүридэлдэ МНРП-гэй Сэлэнгын аймагай комитедэй секретарь С. Жамсаран, Сүхэ-Баатар хотын партийна комитедэй секретарь нүхэр Ноосон, Зүүн-Хараа хотын партийна комитедэй секретарь нүхэр Дамдинсүрэн, партиин аймагай комитедэй лектор нүхэр Лувсандагва, пропагандист нүхэр Ринчин, Цагаан-Толгой нютагай хүдөө ажахын нэгэдэлэй парткомой секретарь нүхэр Дамдинсүрэн гэгшэд оролсожо ерэһэн байна.

Монголой партийна хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци Улаан-Үдэ хотын партийна организациин ажал хүдэлмэритэй танилсаа. Үйлэдбэриин предприятинуудаар, соёл культурын зургаануудаар, мүн Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина», «Заганский» колхозуудаар ябаба.

Айлшад үсэгэлдэр нютагаа бусахаар мордобо.

ҺААЛИШАН ХҮБҮҮН

Арбан долоотой комсомол Саша Жамьянов 1958 ондо һаалишан болоо һэн. Залуу һаалишан түрүүшын үдэрһөө эхилээд бүхы хүсэ шадалаа хүдэлмэридөө зорюулба. Абаһаар тон ехээр эсэдэг, садатараа унтадаггүй (үглөөнэй дүрбэн часта бодохо) байгаа. Гэбэшье Саша тунхаряагүй. Эгээл шухаланьгэхэдэ, хэндэшье туһаламжа хүргэхөөр бэлэн, һайн һайхан сэдьхэлтэй аха хүнүүд хажуудань байгаа. Тэдэнэр хүдэлмэриингөө баян дүй дүршэлые хубаалдадаг, Сашада ходо туһалдаг һэн.

Үдэр хоногуудай үнгэрхэ бүри Саша ажалдаа улам дадажа, урма баяртайгаар хүдэлнэ. Тиигээр колхозойнгоо түрүү һаалишадай нэгэн болоо.

Эрэ хүнэй һаалишан болоод, нимэ амжалтануудые туйлажа байхадань гайхалтай һэн. Үнеэ һааха гээшые гансал эхэнэрэй хэрэг гэжэ зарим хүнүүд тоолодог байгаа ёһотой. Зүгөөр залуу хүбүүнэй нимэ ажалда ороод ябахада, зарим нүхэдынь түрүүшээр этигэдэггүй байжа болоо. Тиигээд нимэ илалтыень харахадаа, зориһон хүн зориһоноо абадаг, эрэлхэг хүн эриһэндээ хүрэдэг гээшэ зүб гэжэ ойлгоо һэн хаш.

Эгээ хоёр жэл хүдэлөөд байхадань, Александр Жамьяновые сэрэгэй албанда абаба. Алас-Дурна зүгтэ гурбан жэлдэ албаяа эрхим һайнаар хэжэ, түрэл нютагаа бусажа ерээ. Сэрэгэй албанда ябахадаа шофёр болоһон байгаа. Түрэл нютагаа бусажа ерээд, «юу хэхэ, хаана хүдэлхэ гээшэб?» гэжэ удаан бодожо ябаагүй. Баһал һаалишанаар хүдэлжэ эхилээ һэн.

Үнэн сэхэ, ажалда дуратай, номгон даруу зантай Александр Жамьянов мүнөө Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ малай фермэдэ Дари-Дулма Будажапова, Социалис Ажалай Герой Пылжит Жалсанова болон бусад түрүү һаалишадаар суттаа хүдэлнэ. Һү һаалгаар социалис мүрысөөнэй дүн гаргахада, һаалишан хүбүүн аймаг соогоо түрүү һаалишадаар адли зэргэшэн ябалсадаг. Үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 3800 литр һү һаажа, ажалдаа горитойхон амжалта туйлажа шадаа һэн.

Үбэлэй сагта ехэ һү һаахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсоһон Александр Жамьяновай ажалайнь дүн муу бэшэ. Жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 581, февраль һарада 283 литр һү һааһан байна.

— В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ зорюулжа, дээшэлүүлһэн социалис уялга абанхайб. Үнеэн бүриһөө тугал абахаб. Абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын тулада би мүнөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэб, — гэжэ һаалишан Александр Жамьянов хэлэнэ.

Ц. ДОРЖИЕВ,
манай корр.

Сэлэнгэ.

Зураг дээрэ: һаалишан А. Д. Жамьянов.

Авторай фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ОРООҺО ТАРЯАНАЙ БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

ХЭРЭН. Таряалан үргэдхэхэ, хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ, мал ажалай продукци абаха, гүрэндэ тушааха социалис уялгануудаа дүүргэхэ тухай үргэн хөөрэлдөөн КПСС-эй Түнхэнэй райкомой пленум дээрэ болобо.

Ороохо таряа болон хүдөө ажахын продуктнуудые абалгые дээшэлүүлхэ талаар аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай элидхэл КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Матхеев хэһэн байна.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн хүн бүхэн орооһо таряа ехээр абахын тулада таряалан үргэдхэхэ арга боломжотой байһанаа, ургаса дээшэлүүлжэ, түсэбһөө гадуур орооһо гүрэндөө тушааха шадабаритай байһанаа элирхэйлнэ. Жэшээнь, «Сибиряк» колхоз энэ жэлдэ таряалангаа 610 гектараар, Саянай совхоз—694 гектараар, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз—620 гектараар үргэдхэхэнь. Иигэжэ аймаг бүхы дээрээ 2000 гектараар таряалангай талмайе ехэ болгохо гэжэ шиидэбэ.

Оройһо болон хүдөө ажахын бусад ургамалнуудай ургаса абалгые улам дээшэлүүлхын тулада газарай хүрьһэ шанаржуулха хүдэлмэри, һайн шанартайгаар, агротехническэ болзор соо тарилга хэжэ дүүргэхэ оролдолго шиидхэхы һуури ээзлнэ. Гадна малай тэжээлдэ хэрэглэхэ ургамалнуудые элбэгээр тариха асуудалда анхарал һаһа онсо хандуулагдаа. Тэрэнэй талмай энэ жэлдэ 1580 гектараар үргэдхэгдэхэнь. Тэрэнэй зэргээр 26000 тонно силос үлүү ехээр даража абаха арга олдохо болоно.

ХОРИ. Хориин аймагай совхозууд 1969 ондо—түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы дүрбэдэхи жэлдэ таряалангаа 2500 гектараар үргэдхэхэ гэһэн зорилго табиба. Тэрэ тоодо Хүрбын совхоз 650, Дэдэ Тайлсын—600, «Георгиевский»—450, Үдын ба Анаагай—400—400 гектараар таряалангаа үргэдхэхэнь. Абаһан уялгаяа, орооһо таряа, мал ажалай ба газар таряалангай ашаг шэмэ абалгые дээшэлүүлхэ зорилгоёо яажа бэелүүлхэ хэрэгтэйб гэһэн ехэ хөөрэлдөөн КПСС-эй Хориин райкомой пленум дээрэ болобо.

Таряалан үргэдхэлгэ гол түлөө шэнэ газар, хаягдаһан сабшалан, бэлшээри ашаглалгада оруулгын хүсөөр лэ туйлагдаха байна. Тиихэтээ хамта сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэхэ байна. Соносхогдоод байһан хоёр һарын туршада аймагай ажахынууд сабшалан дээрэ 37 мянган тонно наг шэбхэ гаргаха, 800 гектарта үтэгжүүлгэ хэхэ хараа түсэбтэй. Иимэ даабари совхоз бүхэн абанхай. Гэбэшье хабарай тарилгын бэлэдхэл үшөөл гүйсэд болоодүй байһан тушаа онсо анхарагдаба.

Партиин райкомой пленум хэлсэһэн асуудалаараа тусхай тогтоол баталан абаа. Тэрээн дотор ойрын сагта бэелүүлхэ зорилгонууд тодорхойлогдонхой.

МУХАР-ШЭБЭР. Аймагай колхоз, совхозууд 1968 онине яһала һайн амжалтатайгаар үдэшөө. Гурбан жэлэй туршада хүдэлөөд байхадаа, аймаг табан жэлэй түсэб орооһо таряа абалгаар—85,5 процент, хартаабха—80 процент, овощ—65 процент, һү—60 процент, мяха—54 процент, нооһо—67 процент, үндэгэ—70,1 процент дүүргээ. Энэ үедэ 3527 гектар шэнэ газар ашаглалгада оруулагдаа. Газар уһалха барилганууд яһала бодхоогдоо.

1969 ондо аймагай ажахынууд гүрэндөө 28 мянган тонно орооһо тушааха уялга абанхай. Энэнь түсэбһөө арбаад мянган тонноор ехэ болоно. Тэрэшэлэн бусад продуктнуудые тушаалга мүн лэ түсэбһөө нилээд дээгүүр байхаар хараалагданхай. Эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ таряалан үргэдхэхэ хэрэг горитой һуури ээлхэ зэргэтэй. Тиимэһээ мухар-шэбэрэйхид энэ жэлдэ 2100 гектар газар таряалан болгохо хүсэлтэй. Тэрэнэйнгээ 502 гектартань шэниисэ, бэшэлдэнь обёос тарихаар хараална.

Иимэ хараа шэглэл тухай хөөрэлдөөн һая болоһон аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ болобо. КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Малыгинай «Орооһо таряа, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые абалгые дээшэлүүлхэ талаар аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» гэһэн элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ 11 хүн хабаадаа. Урдаа табигдаһан эдэ зорилгонуудые бэелүүлжэ шадахабди гэһэн эрмэлзэлтэй байһанаа тэдэнэр мэдүүлбэ.

ЗАХААМИН. Аймагай колхоз, совхозууд хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ талаар хэмжээ ябуулгануудые хараалхадаа, 1969 ондо таряалангаа 1300 гектараар үргэдхэхэ, ниитынгээ малай тоо толгойе олошоруулжа, гүрэндөө 22 мянган центнер мяха, 35 мянган центнер һү худалдаха гэжэ шиидэбэ.

КПСС-эй райкомой пленум дээрэ элидхэл хэһэн партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Б. И. Николаев болон үгэ хэлэгшэд мал ажал, таряан ажахые хүгжөөхэ талаар ехэхэн арга боломжонуудай бии байһаниие дурдаа. Байгша ондо нилээд олон гектар шэнэ газар хахалагдаха, таряалан, сабшалан горитой үтэгжүүлэгдэхэ аргатай. Хамта 50 мянган тонно наг шэбхэ, 250 тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаха, 500 гектар сабшалан үтэг шэбхэтэй болгогдохоор хараалагдана. Мүн уһалууриин системэнүүдэй, булууг станцинуудай хүсөөр хэдэн мянган гектар газар уһалагдаха юм. Эдэ бүгэдын ашаар нёдондонойхидо орходоо орооһо таряа абалга 33,1 процентээр дээшэлхэ гэхэ гү, али га бүриһөө 11,6 центнер хүрэтэр ургаса хуряагдаха байна. Мүн малай тэжээл горитой бэлэдхэхэ тухай пленум анхарба. Энэ жэлдэ аймаг дотор түрүүшынхеэ куузику таригдаха юм.

Энээнтэй хамта хабарай тарилгада бэлэдхэл болон малай үбэлжэлтые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэмжээнүүдые пленум хараалба. Энд аймагай үйлэдбэриин управлениин начальник И. Б. Михеев, «Коммунизмын зам» колхозой парткомой секретарь Ц. Б. Доржиев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой главна агроном О. Ц. Доржиев, Санагын совхозой директор С. Х. Санжитов, «Красный Октябрь» колхозой түрүүлэгшэ И. С. Очиров, Зэдын комбинадай парткомой секретарь нүхэр И. А. Костенко болон бусад үгэ хэлээ.

ЁҺО ГУРИМ САХИЛГАДА ПАРТИЙНА АНХАРАЛ

Ниитын ёһо гурим сахилгые бэхижүүлхэ, гэмтэ ябадалтай тэмсэл шангадхаха тухай асуудал КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой ээлжээтэ пленум зүбшэн хэлсэбэ. Энэ асуудалаар партиин райкомой секретарь Н. Нимаев элидхэл хээ.

Энэ асуудал пленум дээрэ саг соогоо табигдаа. Бидэнэй ажал хүдэлмэридэ, ажаһуудалдамнай һаад тойбо татаха, урма зоригыемнай муудхааха заримашуул үшөөл бии байһаар. Эдэнтэй шангаар тэмсэхэ, ойлгуулламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулха гээшэ коммунист, хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй нангин уялга мүн болоно гээд элидхэлшэ, мүн пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд мэдүүлээ.

«Заганский», «Забайкалец», «Коммунизм» колхозуудай, Суулгын совхозой, барилгын колхоз хоорондын эмхиин, «Бурводстрой» трестын 2-дохи СМУ-гай ба ажалшадай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадта ниитын гурим журам эбдэгшэд бии, гэмтэ ябадал хэхэ ушар үзэгдэнэ. Жэшээнь, «Коммунизм» колхоздо һүүлэй үедэ ажалай журам яаха аргагүйгөөр һулараа. Эгээн энээнһээ уламжалан архидалга, хулиган аашв гаргалга эндэ олошорһон байха юм. Энээнэй түлөө хэн зэмэтэйб? Нэн түрүүн колхозой хүтэлбэрилэгшэд. Тэд колхозой главна инженер А. Хандажапов, таряан ажалай бригадир Г. Ревенский, партийна организациин секретарь И. Шолохов гэгшэдэй саг үргэлжэ архидажа ябахадань, хэрэг ажалынь хаанаһаа һайжаралтайб! Үнгэржэ ерэхэдээ, И. Шолохов тоосоото һунгуулиингаа суглаанда һогтуу ерээ. Энэ асуудал һаяхан КПСС-эй райкомой бюро дээрэ харагдажа, И. Шолохов секретариин уялгаһаа, партиин райкомой гэшүүнһээ сүлөөлэгдөө.

Хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө ёһо гурим сахилгада саг үргэлжэ анхаржа байдаг газарта хулиган ааша гаргалга, гэмтэ ябадал хэлгэ тон үсөөн байдаг. Энэ талаар аймагай хэлхеэ холбооной таһаг, 76-дахи ДЭУ, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Знамя Ленина» колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд бусадта жэшээ харуулмаар. Юуб гэхэдэ, эдэ ажахынуудта арадай дружинанууд, эхэнэрнүүдэй совет, нүхэдэй сүүдүүд гэхэ мэтэ ниитын организацинууд партийна организацинуудай хүтэлбэри доро тусхай түсэбөөр хүдэлмэрээ ябуулдаг, ажалшадай дунда ойлгуулламжын болон һэргылэмжын горитой ажал хэдэг байха юм. Жэшээнь, «Знамя Ленина» колхозой түб һууриндахи Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулиин арбадахи классай һурагшад һайн дуранай дружина эмхидхэжэ, тосхоной ябадаг газарта үдэшэ бүри дежурладаг, харгын усалтай эрид шангаар тэмсэдэг болоһоор үнинэй. Эгээл тиимэһээ энэ колхоздо ниитын гурим эбдэгшэд, харгын усал хэгшэд тон үсөөн гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Гадна колхозой хүтэлбэрилэгшэд колхозниигуудай ажаһуудалда, соёлой гуламтануудые олоор барилгада ехэхэн анхаралаа хандуулдаг. Колхозой гэшүүд түлөөһэгүйгөөр үдэшэ бүри кино, телевизор харадаг болонхой.

Гэхэ зуура аймагай олонхи һууриин тосхонуудта ниитын эдэ организацинууд миин саарһан дээрэ нэрлэгдэдэг байха юм. Тэдэнэй ажал хүдэлмэридэ партийна организацинууд, хүтэлбэрилэгшэд һаналаа табидаггүй, хүн зон сүлөө сагаа хэр зүбөөр үнгэргэнэб гэжэ һонирходоггүй байна бшуу.

Суулгын совхоз аймаг соогоо томохон ажахынуудай нэгэн. Олзо доходынь жэл бүри ургадаг. Тэд эндэ ёһотой һайн клуб байхагүй. Соёлой гуламта бариха тушаа асуудал хэдэн жэлэй туршада табигдабашье, тэрээнһээнь ямаршье үрэ дүн гарагүй. Тосхоной залуушуул үдэшэндөө хэхэ юумэеэ oлoжo ядахадаа архи, тамхи намнажа, тэрэнэй арбан гурбан жолоодо абтана. Энээн тушаа тус ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ пленум шанга эрилтэ табяа.

Хулиган ааша гаргагшадтай тэмсэлдэ хүмүүжүүлгын олон аргануудые хэрэглэжэ болохо бшуу. Нэн түрүүн тэдээндэ зунай сагта амаралта үгэхэгүй, шан, нэмэлтэ түлбэри абаха эрхыень хаһаха, үмсэдөө гэр барихадань урьһаламжа үгэнгүй байха гэхэ мэтэ аргануудые зүбөөр хэрэглэхэдэ, хулиган ааша гаргагшад өөһэдынгөө буруyе ойлгожо абаха бшуу.

Хүмүүжүүлгын эдэ аргануудые хүсэдөөр хэрэглэдэггүй, зарим ушарта тад һөөргэ юумэ хэгшэд дайралдадаг. Жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй автотранспортна предприятиин жолоошон Н. Филатов 1968 оной сентябрь һарада хулиган ааша гаргаһанайнгаа түлөө милициин таһагта баригдаһан юм. Тэрэниие шанга харюусалгада хабаадуулха тухай АТХ-гай хүтэлбэрилэгшэдтэ бэшэг эльгээгдэһэн байгаа. Харин энээнэйнь удаа һарашье үнгэрөөгүй байхада АТХ-гай хүтэлбэрилэгшэд энэ жолоошоноо хүндэлэлэй грамотаар, 15 түхэригөөр шагнаһан байна.

Пленум дээрэ түрүүлэн үгэ абаһан «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ Н. Тютрин элидхэл соо дурдагдаһан шүүмжэлэлые анхаралдаа абажа, заагдаһан дутагдалнуудаа усадхаха талаар ямар хэмжээнэй абтаһан тухай хэлэхэнь гэжэ һанагдаһан байгаа. Үнэндөө тэрэ бэеэ сагааруулхые оролдоо.

— Бидэ ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха сүлөө забда олоногүйбди, — гэжэ хэлэхэнь гайхалтай. Гадна колхозой главна инженер, бригадирһаа эхилээд, бусадай хүдэлмэриин үедэ архидадаг тушаа Тютрин нэгэшье үгэ хэлээгүй. Тиигэжэ тэрэ архиншадаа үмөөрһэн болоо.

Пленум дээрэ үгэ хэлэһэн нүхэд аймаг дотор ниитын гурим ёһо сахилгые бэхижүүлхэ, гэмтэ ябадал гаргалгатай шангаар тэмсэхэ эрилтэ табяа.

Пленум зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа дэлгэрэнгы тогтоол абаба.

Б. ЖАМБАЛОВ.

«Буряадай АСС[...]
Үдэ. «Электрома[...]
вод» гэһэн тамгат[...]
цинууд хилын саа[...]
хон гүрэнүүдтэ [...]
Тиимэһээ «Электр[...]
заводой коллекти[...]
голодоһо гаргангү[...]
хэ гэжэ ходо [...]
байдаг юм. Агу[...]
В. И. Ленинэй түр[...]
жэлэй ойн хүндэл[...]
гэрһэн социалис м[...]
ажалай вахтада [...]
саад, амжалтатай[...]
лажа байнхай. [...]
да бүхэнэй хооро[...]
лис мурысөөн [...]
хэй. Түрүүшүүл [...]
шээлхэдэ, слесар[...]
гагша Николай [...]
бэрхэ хүдэлмэри[...]
мэдээжэ болоһоо[...]
юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: [...]
хабсаргагша Нико[...]
ничев.

П. БУРМАКИНА[...]

ЭХЭ ОРОНДОО—ЕХЭ МОДО

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ҮҮСХЭЛЫЕ ДЭМЖЭНЭБДИ

Модо бэлэдхэл дээрэ ажалай бүтээсэ али бүхы аргаар дээшэлүүлхэ, 1969 ондо хүдэлмэришэн бүхэнэй комплексно бүтээсые 1000 кубометртэ хүргэхэ уялга Хурамхаанай леспромхозой коллектив абаба. Тэдэнэр энэ жэлэй даабарине болзорһоонь урид дүүргэжэ, В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо ажалай бэлэг барихаар шиидээд, энэ мүрысөөндэ оролсохыень республикынгаа модошодые уряалһан байна. «Забайкаллес» комбинадай леспромхозуудай коллективүүд түрүү модошодой уряае зүбшэн хэлсэжэ, туйлаха зорилгоёо тодорхойлоо. Манай корреспондент зарим леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ хандажа, модошодой абаһан уялга тухай хөөрэхыень гуйһан байна. Тэдэнэй үгэһэн харюу доро толилогдобо.

А. А. РЯБОВ, АРДАСААНАЙ ЛЕСПРОМХОЗОЙ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИИН СЕКРЕТАРЬ

Манай коллектив Хурамхаанай леспромхозойхидой абаһан уялга, бүхы модошодто хандаһан уряатайнь танилсаа. Хэлын модошод харюусалга ехэтэй уялга абаад, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхыень республикынгаа модошодые уряалаа. Манай коллектив тэдэнэй хандалга дэмжэжэ, В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн мүрысөөндэ оролсоо.

Үнгэржэ гараһан үбэл шэмэрүүн хүйтэн байжа, модошодой ажалда һаад ушаруулба. Гэбэшье леспромхозоймнай хүдэлмэришэд хүйтэнэй үедэ яһала бүтээсэтэйгээр ажаллажа гараа. Январь соо түсэбөөр хараалагдаһан 50 кубометрэй оронд нэгэ хүдэлмэришэнэй ажалай комплексно бүтээсэ 64 кубометртэ хүргэгдөө. Февраль соо бүтээсэнь бага болоогүй, түсэбөөр хараалагдаһанһаа нэгэ бага дээшэээ байгаа.

Ардасаанай леспромхоз багашаг предприяти. Сройдоо нэгэ участок, найман бага комплексно бригада бии. Бэлэдхэхэ модон элбэг бэшэ юм. Тиимэһээ хүн бүхэнэй бүтээсэ 1000 кубометртэ хүргэхэ арга боломжо маанадта үгы. Гэбэшье манай хүдэлмэришэд түсэбөөр хараалагдаһанһаа һуралгүй ехэ бүтээсэ туйлаһан байна.

Модо бэлдэхэ, шэрэхэ энэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 25-да дүүргэхэ, 2000 кубометр модо даабариһаа гадуур бэлдэхэ уялга коллективнай абанхай. Нёдондо нэйхитэй сасуулхада энэ жэлдэ 5000 кубометр үлүү модо бэлдэхэ түсэб леспромхоздо үгтөө. Хүдэлмэришэдэй тоо олошоруулангүйгөөр, харин ажалай эмхидхэл, бүтээсыень дээшэлүүлһэнэй ашаар түсэбөө, абаһан уялгаяа дүүргэхые бидэнэр хараална бди.

Бии байһан техникээ һайнаар хэрэглээгүй һаа, абаһан уялгаяа дүүргэжэ шадахагүйбди. Тиимэһээ тракторнуудые дулаасуулха тусхай түхеэрэлгэ модо бэлдэдэг газарнуудта тодхогдоо. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ондоошье хэмжээн абтана. Модо шэрэлгэдэ түрүү технологи хэрэглэгдэдэг болоо.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын тула модо ашаха хоёр звено эмхидхэгдээ. Нүхэд Илюснин, Демидов гэгшэдэй даадаг звенонууд трактор-кран хэрэглэжэ, даабаряа үдэр бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Нүхэд В. Меньшиковэй, Ю. Шаповаловай хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригаданууд ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, абаһан уялгаяа бодотоор дүүргэжэ байнхай. Мүн Смолин—Одинцов, Дамбаров—Гранин гэгшэдэй экипажууд һайнаар ажаллана. Модо шэрэдэг 10 автомашина хоёр халаанда хэрэглэгдэнэ.

Табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ байһандаа модошод найдана. Январь, февраль һарануудай даабари үлүүлэн дүүргэгдээ. Модо ута заднань шэрэхэ технологи саашадаа үргэнөөр нэбтэрүүлхэбди. Тиихэдээ доодо складуудта хүдэлдэг зарим хүдэлмэришэдые сүлөөлжэ, модо бэлэдхэл дээрэ хэрэглэжэ болохо юм. Мүн хабарай үедэ һаадгүйгөөр хүдэлхын тула харгы заһабарилха тусхай отряд эмхидхэгдээ. Экскаватор, самосвал машина, автогрейдер гэхэ мэтэ техникэ тэдэнэй мэдэлдэ үгтөө.

Д. Р. ЖАЛСАРАЕВ, ХАНДАГАТАЙН ЛЕСПРОМХОЗОЙ РАБОЧКОМОЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ

Республикын түрүү модошодой абаһан социалис уялгатай модо бэлэдхэлэй пункт, мастерска участогуудай, бага комплексно бригаданудай коллективүүд танилсаа. Зарим коллективүүд урданъ абаһан уялгаяа дахин хаража үзөөд, шэнэлһэн байна. Жэл соо 2000 кубометрһээ бага бэшэ модо бэлдэхэ гэһэн уялга бага комплексно бригаданудай гэшүүд абаба. Хоёр бригада, нэрлэбэл, Социалис Ажалай Герой А. И. Кудряшовой, мүн В. И. Спиридоновой бригаданууд һара бүхэндэ 2100—2150 кубометр модо бэлдэнэ. Хэдэн бригада даабаряа үлүүлэн дүүргээ.

Манай леспромхозой модошод байгша оной түсэбые декабриин 25 болотор дүүргэхэ, 4000 кубометр модо даабариһаа гадуур бэлдэхэ уялга абанхай. Тиихэдээ хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсые үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулхада 10 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараална.

Леспромхозой түрүүшүүл Василий Иванович Спиридоновой, Гарифул Минаулинай даадаг бага комплексно бригаданууд табан жэлэй даабарине дүрбэн жэлэй туршада дүүргэхэ уялга абанхай. Тэдэнэр үнгэрһэн гурбан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ. Нүхэр Минаулинай бригада 1968 оной түсэбэй ёһоор 18,5 мянган кубометр модо бэлдэхэ аад, 24,8 мянган кубометр бэлдээ. Нүхэр Спиридоновой бригада даабариһаа гадуур 5000 кубометр модо бэлдэһэн юм. А. И. Кудряшовой даадаг бригада түсэбөөр хараалагдаһан 16,5 мянган кубометрэй оронд 21,5 мянган кубометр модо бэлдэһэн юм.

Модошод ажалай эмхидхэл һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулха. Үдэрэйнгөө даабари дүүргээгүй һаа, ажалаа бу орхи гэһэн уряатайгаар бага комплексно бригаданудай гэшүүд ажаллана. Абаһан уялгаяа дүүргэхын тула ажалаа зүбөөр эмхидхэнэ, бэе бэеынгээ дүүргэдэг мэргэжэл шудална. Модо шэрэдэг автомашинанууд гурбан халаанда хэрэглэгдэдэг болоо.

Энэ жэлдэ манай предприяти шэнэдхэн байгуулагдаха юм. Урда жэлнүүдэйхитэй сасуулхада, модон багаар бэлдэгдэхэ. Гадна ондоо леспромхозуудай, тусхайлбал, Хүртэйн, Хандагатайн леспромхозуудай бэлдэһэн модон манай доодо складта асарагдажа, сорт сортоороо илгагдаха, тайрагдаха, һүүлээрнь ашагдажа ябуулагдаха. Тиимэһээ доодо склад үргэдхэгдэхэ, һэльбэн заһабарилагдаха юм. Шпалозавод, модо хюроодэлгын цех баригдаха, поточно 8 линии тодхогдохо болоо. Барилгын зарим хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ. Барилга хэхэ талмай сэбэрлэгдэжэ, зарим түхеэрэлгэ абтажа байна.

Леспромхозой модошод, хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Һарадаа 2600 кубометр модо бэлдэһэн бага комплексно бригаданууд 150 түхэригэй шанда хүртэхэ юм. Модо шэрэдэг автомашинын жолоошодые, бусад хүдэлмэришэдые урмашуулха гурим зохёогдоо.

1968 оной 2-дохи хахадһаа леспромхоз түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда ороһон байгаа. Энэ оной февраль соо жэлэй үрэ дүн гаргажа, 13-дахи салин хүлһэ хүдэлмэришэдтөө барюулаабди. Мүн леспромхоз өөрын фондтой болоно, ой соо хүдэлжэ байгаа хүдэлмэришэдөө түлөөһэгүй халуун эдеэгээр хангажа эхилээ.

* * *

Республикымнай модошод Хурамхаанай леспромхозой хүдэлмэришэдэй хандалгые дэмжээд, өөһэдынгөө туйлаха зорилго хараалжа байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ мүрысөөн модошодой дунда үргэнөөр дэлгэрээ.

ЛЕНИНЭЙ ЗОХЁОЛНУУД ЭНДЭ ХЭБЛЭГДЭНЭ

МОСКВА. «Искра революции» гэһэн типографиин коллектив В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, табан жэлэй түсэбые 1970 оной июлиин 20-до дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Европын, Азиин, Африка болон Латинн Америкын арадуудай хэлэн дээрэ оршуулагдаһан Ленинэй номууд хэблэгдэнэ. Типографиин коллектив ойн баярта зорюулжа, 100 гаран янзын номуудые хэблэжэ гаргахань.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: участогай мастер Е. Я. Абрамова француз хэлэн дээрэ оршуулагдаһан Ленинэй томые шалгажа байна.

ХАРУУҺАНАЙ ХҮСЭН[...]

«Восточные Саяны[...]
Галбайн отделениин [...]
хээр ажаллана. Тэд[...]
хонинод фермые д[...]
нист Шагдар Лопсоно[...]
болоно. Энэ нүхэр [...]
бэрилэгшэ, дүй дурш[...]
нишон гэжэ нютаг [...]
жэ. Мүнөө 50 толгой [...]
наар харууһалжа, [...]
наар ондо оруулжа [...]
наһа хүрэжэ ябаһан [...]
гэжээл 20 жэл соо [...]
нишоноор ажаллаха [...]
дахин хүндэлэлэй гр[...]
бэлэгүүдээр шагнагд[...]
дэр наһатай болоһон[...]
рэ ажалгүй миин һур[...]
гүй.

Тэрэнэй фермэдэ 960[...]
тоологдоно. Абтаһан [...]
хурьгадынь һайнаар [...]
жэ байна.

Мүн хонишод Г. [...]
Д-Н. Обоев, А. Н. А[...]
шэд эрхимээр ажал[...]
Шараевай даадаг от[...]
хонидойнь 300 гара[...]
хай. Тиихэдэ А. И. А[...]
дуев хоёрой харууһа[...]
бай хонид тобир тар[...]
ша бэрхэ хүнүүдэй [...]
хонид хэзээдэшье хү[...]
һайн, тарган байдаг [...]

Мүнөө фермын аж[...]
шатай ябажа байна. [...]
хурьгалһаар. Зуун [...]
зуун хурьга абахаб[...]
фермын хонишод мэд[...]

С.-Х. ХА[...]

Түнхэнэй аймаг.

«ХҮЙХЭР ХОНИШОН, ХОМХОЙ ВЕТЕРИНАР»

„Буряад үнэндэ" бэшэһэнэй[...]

Иимэ гаршагтай статья манай газетын февралиин нэгэнэй номерто толилогдоо һэн. Зэдын аймагай «Заречный» совхозой хонишон Найдан Мункуев ветеринарна врач Брыков хоёрой хушуугаа холбожо, хамтын зөөри үбэршэлжэ эхилһэн тухай статья соо хэлэгдэһэн юм.

Һаяхан тэндэһээ иимэ удхатай харюу абтаба:

«Хүйхэр хонишон, хомхой ветеринар» гэһэн статьяда үндэһэлжэ, Мункуевай отарын хонидые тусхай комисси шалгажа үзэһэн байна. Хонишон Мункуев хэдэн жэлэй туршада совхозой хонидые үмсын малаар һэлгэдэг, олоор гарзалуулдаг гэжэ тодороо. Шалгалтын үедэ хорин толгой хонидой дутахада, тэрэ өөрынгөө хонидые үгэһэн байна.

КПСС-эй райкомой бюрогой заседани дээрэ дурсагдаһан статья зүбшэн хэлсэгдээд, ниитын һүрэгтэ дураараа ороһон Мункуев Зэдын районой арадай сүүдэй шиидхэбэриин ёһоор, нэгэ жэлээр эрхэз хаһагдаба. [...]
ветеринарна врач Б[...]
дэлго сонсохгдо[...]
малай тоо толгойн [...]
галта һулзруулһа[...]
ком, отделениин [...]
Плюснин, отделен[...]
Михайленко гэгш[...]
райкомой зүгһөө [...]
хэгдэбэ гэжэ Зэдын[...]
лай хинглтын ко[...]
лэгшэ нүхэр Шат[...]
дакцида мэдээсэбэ.

ХОНХО

ХҮҮГЭДТЭ ЗОРЮУЛАГДАҺАН
№ 8 ХУУДАҺАН

һургуулиин уран һайханай бүлгэмдэ туһаламжа

Гунга ЧИМИТОВ

БАЛДАН

(НЭГЭ ҮЗЭГДЭЛТЭЙ ЗҮЖЭГ).

...оюрнууд:
... Шагдаров — 6-дахи
...урагша.
Буда, Сываан. Долгор—
...анга һурагшад.
...Батуевич — багша.
...удөө нютагта болоно.
...ууулиин үхибүүд хүрзэ,
...эг баринхай, саһа этэ-
...хэеэ ерээд байна.
...ое гэгшын елүүртэй бэ-
...хамнай гээшэ даа.
... Буда, би коньки гаар
...ахагүйлби.
...рагахабди. Һанаагаа бү
...жэгдээр уһа адхахаб-
...лгитой елүүр болошоо
...айха.
...Саһыень һайнаар этэхэ
...ихэдэл елүүршни жэ-
...үү даа елүүр хэе.
... Ехэ елүүрээр юу хэхэ
...
...Юу хэлээ гээшэбши, Бал-
...
... Далай ехэ саһа этэжэ,
...а орохобибди?
...Балдан, болил даа!
... Балдан залхуурхадаал
...лэнэ ха юм.
...лхуурха гэжэ юун гээ-
...эбтэйгээр хүдэлөө һаа,
... бэлдээдхихэлди.
... «Бэлдээдх и х э л д н»...
... Үхибүүд булта ерээгүй
...ройдоол бидэ табан юу
...ди?
... Табан хүн гээшэмнай
... Гансаһаа дээрэ ха
...
...Батуевич. (ороно). Зай,
...убди?
... Үсөөн.
... Үсөөншье һаа, ажаллая.
... Хамаг үхибүүд ерэхээ
... Бэлэн юумэн дээрэ хал-
...аа гү?
...Батуевич. Хүндэ юумэ
...юужэб гэжэ, Шагда-
... гүш?
... Балдан гээшэмнай үлүү
... хүдэлгэхэгүй хүн ха
... дежурна болоходоо,
...шаха бүдөө поргохоо
... хуурай будтэй байгша
...
... Батуевич. Үхибүүд!
... олзогүй. Хэлээ бүлюу-
... бэшэ ха даа, хэрэгээ
..., хэн ямар зэмсэг асараа б?
... Би хүрзэтэйб?
... Намда хүнэг бии.
... Би хамууртайб.
... Би хүрзөөрөө саһа этэ-

Дондок Батуевич. Шагдаров, ши юу асараабши?

Балдан. Манайда ямаршье зэмсэг байхагүй. Эжымнай хүрзэ, хамуур, тармуураа фермэдээ абаашажархинхай.

Дондок Батуевич. Айлһаа ерээд ерэхээ ягаабши?

Балдан. Айл юундэ үгэбэ гээшэб?

Света. Балдан, эжынгээ фермэ гүйжэ ошоод, хүрзэ гү, али хамуур, үгыш һаа, саһа этэхэ этэлүүр асарха һаабзаш.

Балдан. «Гүйжэ ошоод». Һэ, ягаа һүрхэй юм? «Гүйжэ ошоод». Гүйхөө һанаа һаа, ши өөрөө гүйжэ ошохоо ягаабши? Хүлыш хэн уяа юм? Гүйхөө һанаа һаа гүйгыш.

Дондок Батуевич. Эй даа, Балдан, Балдан! Эшэхээ янаш? Хамтын хэрэгтэ ингэжэ хандаха хүмши? Теэд юу хэхэ хүмши?

Балдан. Би елүүр болохо талмаи хэмжэһүүб.

Дондок Батуевич. Шамтай шамшьегүйгөөр хэмжэнэ бэзэбди. Шагдаров ши Будатай нэгэ хүрзөөр ээлжэлжэ байжа саһа этэхэш. Эндэһээ эхилэгты.

Балдан. Буда, шимни эхилэ. Бишни бэеэ бэлдэжэ, ээлжээндэ байхаб. (Үхибүүд ажаллана. Буда Сывaан хоёр саһа этэнэ. Света хамана. Долгор хүнэгөөрөө саһыень саашань зөөнэ).

Буда. (Шалатараа хүдэлөөд). Балдан, бари. Шинии ээлжээн. (Хүрзээ үгэхэ гэнэ. Теэд Балдан байхагүй). Балдан, хаанабши? Балдан, Балда-оон!

Балданай абяан. (сценын саанаһаа). Һөөе, юун болоод, намайе дуудаабши?

Буда. Саһа этыш.

Балданай абяан. (сценын саанаһаа). Хүлеэ, хүлеэ... Хүлеэ гэлтэй... Өөрөө этэжэ бай. Би эндэ соолго заһахам. Энэ бээрээ уһа зөөхэ болохолди.

Буда. Соолгоор яахашниб! Ерэ наашаа, Балдан!

Сывaан. Тэрэш тиигэжэ нэгэ заа зайгаагүйдөө бусахагүй даа. Залхуу гээшэнь үзэлэнгэй...

Дондок Батуевич. Шагдаров, ерэ гэхэдэ шамайе... Дуулаа гүш?

Балдан. Ерэ гээ һэн хойнотной яахаб даа, ерэхэл болоо гүби... (Ороно).

Буда. (хүрзээ Балданда үгэнэ). Бари, саһа этэ, Эндэһээ энэ хүрэтэр. (Заана).

Балдан. Би хэлээ һэмнайб. Соолго заһахам гэжэ. Тэндэ хүрзэгүйгөөр бүтэхэгүй байна. Ошоод, заһаад ерэхэм. (Гарана).

Буда. Света, үгэ наашань хамуураа. Ши эсээ ёһотойш. Би хамаһуу.

Света. Үгы, үгы. Эсээгүйб.

Буда. Нэгэ заа амара. (Хамуурынь абана).

Света. (Долгорой хажууда ошоно). Долгор, хүнэгөө үгэ. Би саһа зөөһүү. Ши эсээ ёһотойш.

Долгор. Үгы, үгы, эсээгүйб

Света. Нэгэ бага амара... (Хүнэгыень абана).

Долгор. (Сывaанай хажууда ошоно). Сывaан, үгэл даа хүрзээ, би бага этэһүү, амара.

Сывaан. Би эсээгүйб.

Долгор. Үгэлши даа, үгэ. (Хүрзыень ябана).

Сывaан. Энэ Балдамнай хаана гээшэб? Юундэ харагданагүйб.

Дондок Батуевич. Шагдаров хаанаб?

Буда. Соолго заһахамни гэээд, хүрзымни абаад ябашоо.

Света. Тээ тэрэ ерэбэ.

Буда. Хүрзэгүй ерэбэл. Балдан, хүрзээ асарыш. Юундэ тэндэ орхёобши?!

Балданай абяан. (сценын саанаһаа) Юун?

Буда. Хүрзээ асара гэнэлби...

Балдан. (Ороно). Хүрзэ байхагүй.

Буда. Юу?

Сывaан. Ихэдээ юун гэнэш?

Долгор. Балдан, яажа байнаш?

Света. Хүнэй саһа этэжэ байһан хүрзэ абаашаад, хаана хаяа гээшэбши?

Балдан. Хаяа бэшэб. Соолго заһажа байтараа, уһа руу унагаажархёоб.

Дондок Батуевич. Шагдаров, ши ихэдээ юу хэжэ байнаш?! Елүүр түхеэрхэ гэжэ гар хоохоһон ерэһэн аад, үшөө. Будын хүрзэ соолго руу унагаагаа гээшэ гүш?

Балдан. Ойлгомторгүй унагаажархёоб?!

Дондок Батуевич. Шамайе соолго заһа гэжэ хэн хэлээ юм?

Балдан. Би өөрөө заһаха гээб.

Дондок Батуевич. Эк-ке-даа. Балдан, Балдан! Һургуулидаа шинии аша тухай хэлсэхэбди. Эжыеш дуудахабди.

Үхибүүд. (булта) Хэлсэхэбди... (Балдан толгойгоо гунхуулан зогсоно).

Хүшэгэ.

ИЛЬИЧЭЙ АШАНАР

ҮШӨӨ НЭГЭ МУЗЕЙ

Холын Баргажанда һүүлэй үедэ шэнэ тосхон урган бодоо юм. Тэрэ тосхон «Майский» гэжэ нэртэй. Эндэмнай ой модоной ажахы хүгжэжэ байнхай.

Түргөөр урgаһан энэ тосхондо дунда һургуули нээгдэнги. Һая бии болоһон залуухан һургуули гээшэ ааб даа. Гэбэшье ээдынь—эдир комсомолшууд, пионернүүд—һургуулимнай шэнэ гээд гараа бариад һуудаггүй. Агуухэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтуулан, тэдэнэр өөһэдынгөө бэлэгүүдые бэлдэнэ.

Тэрэ һургуулиин шабинар В. И. Ленинэй музей нээхэ гэлсээ һэн ха. Тиигэжэ һургуулиин эдир пионернүүд аха нүхэдэйнгөө — комсомолшуудай жэшээгээр хэрэгтэй материалнуудые суглуулжа эхилһэн юм. Теэд гансахан өөһэдынгөө материалаар ямар музей нээхэбши?

— Үхибүүд!—гэжэ а х а л а г ш а пионервожата Л. Лущенко нэгэтэ дружинынгаа совет дээрэ дурадхал оруулаа һэн:

— Москва, Ленинград, Ульяновск хотонуудай музейнүүдтэй холбоотой болоё. Юун гэжэ һананат?

— Тиигэе, тиигэе,— гэжэ үхибүүд харюусаба.

— Хайшан гээд холбоотой болохобибди?— гэжэ табадахи классай пионерскэ отрядай түрүүлэгшэ гайхаба.

— Һэ, хайшан гээд... Бэшэг бэшэнэ аабзабди даа,— гэжэ зургаадахи классай һурагша Люба басаган оодэрхэбэ...

Тэрэл дружинынгаа совет дээрэ үхибүүд бэшэгүүдэйнгээ удхые зүбшэн хэлсээдхибэ. Пионервожата үхибүүдэй арсалдахые шагнад гэээд, оорынгоо зүбшэлнүүдые хэлэхэ юм. Бэшэгүүдшье бэшэгдэжэ, почтын хайрсаг руу табигдаа. Бэшэг ябуулһанайнгаа үглөөгүүрһөө эхилжэ, пионернүүд харюу хүлеэдэг болобо.

— Манда бэшэг үгы гү? — гэһэн асуудалаараа почтальониие нилээхэншье тэдэнэр хашараагаа юм хаш. Хорёод хоног үнгэрхэлөөр, түрүүшын харюунууд абтаба. Москва, Ленинград хотонуудай В. И. Ленинэй музейнүүдһээ гансаханшье харюу бэшэ, үшөө бандерольнууд ерэлсээ. Тэдээн соонь Ильичэй революционно ажал ябуулгые зураглаһан фотодокументнүүд, агуу багшын гар бэшэгүүдэй фото-буулгабаринууд байгаа. Мүнөөшье ороной олон музейнүүдһээ бэлэгүүд абтажа байдаг.

Өөһэдынгөө суглуулһан номуудые, альбомуудые, холын хотонуудһаа ерэһэн бэлэгүүдые һургуулиингаа музейдэ үхибүүд табяа.

Ахалагша классуудай һурагшад В. И. Ленин тухай сочинени бэшэһэн юм. Эрхим сочиненинүүд музейдэ табигдаха ёһотой байгаа.

Наймадахи классай һурагшад Нина Краснова, Люда Темилько гэгшэдэй «Ленин ходоодо амиды», «Ленинтэй суггаа» гэһэн сочиненинүүд эрхимүүд гэжэ сэгнэгдээ һэн. Тэдэ сочиненинүүд мүнөө музейдэ табигданхай.

Һургуулиин музей мүнөө үхибүүдтэ нангин газарынь болонхой. Һургуулиин коридор соогуур соохор мэдээндээ орошоод, гүйлдэжэ ябадаг түсгаар оромгүй үхибүүдшье Ленинэй музейдэ ерэхэдээ, гансата даруухан боложо, аха нүхэдэйнгөө, пионервожатын хооронс анхаралтайгаар шагнан, эндэ тибагдаһан юумэнүүдые һонирхон харадаг юм. «Тэдэнэй сэдьхэлдэ шэнэ мэдэрэл түрэжэ, бодолгото болонгиинууд гаража ошодог»,— гэжэ багшанарай хөөрэлдэхые дуулаа һэм.

Гоёын гү, али моодо дахахын тула бэшэ, хүмүүжүүлхэ талыень хаража, музей эндэ эмхидхээ гэжэ һанагдана. Нээрээшье, Ильичэй ажал ябадал бидэндэ гэрэлтэмэ һайхан жэшээ болоно үгэдэг ха юм даа. Эдир үетэн В. И. Ленин хамаг наһаяа революцида зорюулһан хүн гэжэ хэзээдэшье мартаха ёһогүй.

Э. ЛАПИН.

СЭСЭГҮҮД ҺАЛБАРАГ

Кремлиин курантнуудай сохилхотой адли бодожо, зураг дээрээ хүдэлдэг заншалтай һэм. Энэ үглөөгүүршье бододог хэмдээ бодоод, харандаашаа абажа, эскизүүдые хэжэ эхилбэб. Эб найрамдал, энхэ байдал тухай хөөрэһэн зураг зурахые үнинэй хүсэжэ ябааб. Мандажа байһан наран, үүлэгүй тэнгэри, үргэн талын дунда һалбаржа байһан сэсэгүүд...

— Аба, би бодохом,—гэжэ хэлээд, нюдэеэ нюхан, басагамни хүнжэл дороһоо бултайба.

— Үшөө эртэ байна даа. Унта,—гэбэб. Басагамни үгым дуулангүй бодоод, хубсаһаа үмдэнхэй, хажуудам ерэшоод, хаража байба.

— Аба, юу зуранаш?

— Эб найрамдал харуулхам.

— Сэсэгүүдые зурахадаш, эб найрамдал харуулагдашаха юм гү?

— Сэсэгхэн, абадаа һаалта бү хэ. Ошожо унта даа.

— Унтахагүйб. Сэсэгүүдээр эб найрамдал харуулхыеш харахам,—гээд һалаха юумэ бэшэ. — Аба, юундэ намда Сэсэг гэжэ сэсэгэй нэрэ үгөө юм!

— Һайхан нэрэ ха юм даа. Тиигээд лэ үгөө бэзэ.

— Эжым хэлэхэдээ, Сэсэг шэнги һалбаржа байхынши тула үгөөбди гээ һэл.

Басагаяа дан хэрэглэхэгүйнь аягүй шэнги болошобо. Би сэсэгэй һүүлшын дэльбэ хээд, басагаяа гар зээрээ абабаб.

— Ихэдээ эб найрамдал харуулжа байна гээшэ гүш?

— Тиигэнэ даа. Дайн гээшэ бү болог, иигээд лэ сэсэгүүд һалбаржа байг гэжэ эсэгэшни сэдьхэнэм,— гэбэб.

— Дайн гээшэ, аба, хайшаа байдаг юм? — табатай басагамни һалаха һандаха юм бэшэ.

— Энэ сэсэгүүдые галдаха, үгы хэхэ гэжэ оролдодог хүнүүд дэлайн саана бии юм.— гэжэ тайлбарилбаб.

— Намайе Сэсэг гэжэ нэрэтэй хадам баһа үгы хэхэ гү?

— Тэдэнэр юушье хэхэһээ этээрхэдэггүй. Басаган, нэгэ бага томо болоходош, хуу хэлэжэ үгэхэб. Мүнөө зурагаа зураһууб. «Сэсэгүүд һалбараг» гэжэ эхи хэхэбди. Гоё аабза?

Сэсэг басагамни гэр соогуураа дэбхэншээн гүйбэ:

— Сэсэгүүд һалбараг лэ! Сэсэгүүд һалбараг!

Хүнэй зүрхэ хүдэлгэмэ зураг зураһандамни, Сэсэг басагамни эртэ бодожо тодхор татаагүй, туһа хээ гэжэ хожомынь ойлгоо һэм.

Ц.-Д. ХАМАЕВ.

БАГША ЗОХЁОЛШОН

Жан Александрович Зимин үнинэй багша. Мүн баһа уран зохёолдо хүсэеэ туршадаг болоһоор үнинэй. Тэрэнэй бэшэһэн пьесэнүүд эстрадын согсолборинууд соо хэблэгдэһэн, нэгэ томохон зүжэгынь Х. Н. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрта табигдаһан байха.

Жан Зимин шүлэгүүдыешье бэшэдэг. Ноябрь һара соо хүүгэдэй литератураар үнгэрһэн конференци дээрэ шүлэгүүдэйнь гар бэшэмэл согсолбори зүбшэн хэлсэгдэжэ, бараг сэгнэлтэдэ хүртөө һэн.

Мүнөө Жан Зиминай хоёр шүлэгые таанарай анхаралда толилбобди.

М А Р Т

Март һарамнай
Малгайгаа абажа,
Мандаа дохиһоор
Маһалзан ерэбэ.
Хүндөөр гэшхэхэдэнь,
Хүнгэрэг сүмэрнэ.
Дулаанаар амилхадань
Дуһалнууд дуһана.
Үбэлэй дэгэлые
Ударжа эхилбэ:
Болдог добонууд
Болдойжо үзэгдэбэ.

«Мэндээ!» — гэхэдэнь,
Мэдэжэ үхибүүд,
Сана шаргаяа
Саашань хуряагаа.
«Баяртай!—гэхэдэнь,
Багашуул баярлажа,
Бултайһан ургыда
Бултандаа һарбайлдаа.

БЭЛЭГ

Баруун талмай
Бадма сэсэгээр миралзашоо.
Баяр хүбүүн
Баруун тээшээ
Харайшоо.
Сэнгэлиг дайдада
Сэсэг шэлэжэ түүбэл даа—
Байгаалимнай
Баян дэлгэр байнал даа.
Бажар һайхан
Бадма сэсэгээ баглаалба—
Алтан дэлхэйе
Адха соогоо багтааба.
Баярнай дорюун,
Баглаа сэсэгээ асарба,
Баабай эжыдээ
Баяртайгаар барюулба.
Хүндэтэ бэлэгээ
Хүн бүхэндэ хүртээгээ,
Хонгор дайдын
Хоншуу үнэр түбээгээ.

МАНАЙ ТААБАРИ ТААГТЫЛ ДАА...

...«Хонхо!» Долоодохи номе...нда толилһон таабари...абаринуудынь иимэ бэзэ: ...ол; 2. шоото; 3. нюдэн; ...эһэн; 5. сай шанаха; ...айха; 7. шүдэнэй унаха; ...эрхэ; 9. һолонго.

...таабари таагыт:

...айшаа долоон хүбүүтэй,
Доошоо үдэһэн ганса басагатай
Тэрэнь эдихэ уухаяа мэдэхэ,
Тэрээнһээ ондоо юумэ
шадахагүй.

2. Табан гэр ганса үүдэтэй.
3. Шамһаа заахан аад, ехэ
этигэлтэйб.
4. «Бур-бур дуутай,
Боро торгон дэгэлтэй.
Хар-хар дуутай,
Хара торгон дэгэлтэй.
5. Тааха хүнэй таахаар
таабари,
Таахагүй хүндэ хүшэр таабари.
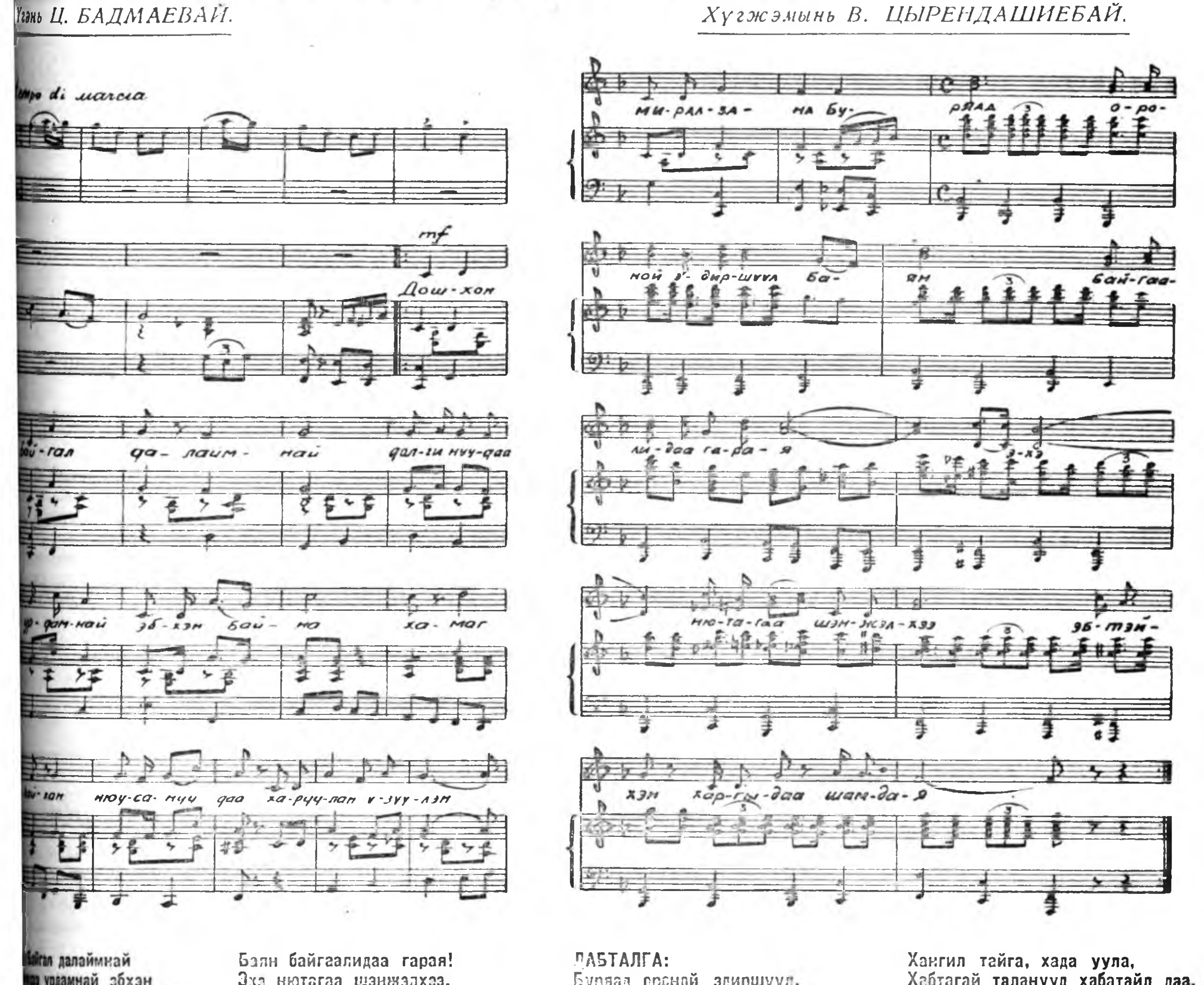
ЧИМИТОВА, Ц.-Д. ЖАМБАЛДАГБАЕВА
Яруунын аймагай Үльдэргын дунда һургуулиин һурагшад.

«Хонхын» ажаглалта: «Таабаринимнай һүүлые тарбаган таһа хазаба» гэээд хоёр басагад бэшэгээ дүүргээ. Зүгөөр иимэ хүхюунээр намдаа бэшэһэн аад, нэгэнинь нэрээ бэшэхээ мартажархёо хаш. Энээнһээ хойшо нэрээ, алдар обогоо бэшэдэг болооройгты.

З А М А Й Д У У Н

ШЭНЭ ЗОХЁОЛ

Үгэнь Ц. БАДМАЕВАЙ. Хүгжэмынь В. ЦЫРЕНДАШИЕБАЙ.

...айгал далаймнай
...ра урдамнай эбхэн
байжа.
...һан нюусануудаа
... үзүүлэн миралзана.
...А:
...оной эдиршүүд,
Баян байгаалидаа гарая!
Эхэ нютагаа шэнжэлхээ,
Эбтэйхэн харгыдаа шамдая!
Уулын үндэр Салакай
Уурaлтажа байхыень харалайбди.
Үнгэ бүрхин сахюур шулуу
Үндэрэйнь оройгоор бэдэрлэйбди.

ДАБТАЛГА:
Буряад ороной эдиршүүл,
Баян байгаалидаа гарая!
Эхэ нютагаа шэнжэлхээ,
Эбтэйхэн харгыдаа шамдая!
Үргэн уужам дайдамнай
Үеэхэлэн солотой нютаг юм даа.
Хангил тайга, хада уула,
Хабтагай таланууд хабатайл даа.
ДАБТАЛГА:
Буряад ороной эдиршүүл,
Баян байгаалидаа гарая!
Эхэ нютагаа шэнжэлхээ,
Эбтэйхэн харгыдаа шамдая!

Эдиршүүлэй түрүүшын туршалганууд

Надежда РАДНАЕВА, Дунда-Худанай һургуулиин 10-дахи классай һурагша.

Н Ю Т А Г Т А А

**Хүхэрэн харагдаа хадануудшни
Холын харгыда дуудаһаншуу.
Угалзатан мэлмэрһэн Худаншни
Улаан зүрхэнэйм һудалшуу.
Сэсэгээр долгилһон таладашни
Сэдьхэлэйнгээ баярые
хэлэнэлби.
Ногоон торгон энгэртэшни
Нэнгэн-нэнгэн ябаналби.
Булжамуурай дуун доро
Балшархан наһамни үнгэрөө.
Түбхын элдин таладаа
Түрүүшым шүлэг мүндэлөө
«Хүүгэмни, далижаалши»—гээд
Холо руу намайгаа үдэшэхэлшн,
Һэбшээгээр духыемни эльбээд,
«Һайн ябаарай!» гэхэлши.**

МИЖИТДОРЖИЕВА Бадма-Ханда Санагын дунда һургуулиин 10 «в» классай һурагша.

С Э Х И Р

Буряадайм домогто Саян уулаһаа
Бурьялма Сэхир эхиеэ абаа.
Хүдэр томо хүһөө шулуудһаа
Хоргодон зайсан, шамдуухан урдаа.
Туяа гэрэлээрээ энээхэн наран
Тунгалаг уһан соогуурнь наадана.
Таряан далай, сабшалан уһалжа,
Талаан Сэхир урдажал байна.
Сэгээн уһыень анхандаа
һайхашаан,
Сэхир гэжэ нэрлээ гү нютагаархим?

ЖОРОО ҮГЭНҮҮДЭЙ ЖОРООЛООН

1. Арбаадайтанай газаа
Арбан табан
тарган тарбаган бэлшэнэ.
Һагаашье олон,
Ямаршье сурба
Арбан табан
тарган тарбаган бэлшэнэб даа.

2. Жороо мориёо
Жороолуулаарайлши даа,
Һайбар мориёо
Һайбарлуулаарайлши даа,
Халтар мориёо
Хатаруулаарайлши даа,
Оодон улаанаа
Оодоруулаарайлши даа.

«ХОНХЫН» ДААБАРИ: Үхибүүд! Дээрэ толилогдоһон жороо хоёр үгүүлэлые нэгэ амисхалаар, халташье торонгүйгөөр хэлэжэ һурагты. Хэрбээ түрүүшынгээ хэлэлгээр торонгүй, тордиһогүйгөөр үгүүлжэрхёол һаа, нилээн хурса хэлэтэй, бэрхэнүүд зон гээшэт.

ХАБАРОВСКА ХИЗААР. Нанайн районой Найхан тосхондохи интернат-һургуулида нанай, ульчи, нивх, ород, украин яһатанай 300 шахуу үхибүүд һурадаг юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дээдэ һургуули дүүргэһэн эндэхи нютагай Геннадий Бельды хэшээл үнгэргэжэ байна. ТАСС-ай фотохронико.

УЛААН ҮДЭЭР АЯНШАЛГА

Мартын 24. Һурагшадай хабарай амаралтын түрүүшын үдэр. Үглөөгүүр газаа дулаан. Улаан-Үдын гол гудамжа болохо Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ оршодог эдиршүүлэй аяншалгын республиканска станциин байшангай газаа аймагуудһаа ерэһэн үхибүүд олоороо сугларанхай. Хараха янзада, тэдэнэй олонхинь Улаан-Үдэдэ түрүүшынхеэ ерэһэн хэбэртэй, ехэл анхаралтайгаар юумэн бүхэниие ажаглан харанад.

Мүнөө үеын пионернүүд амаралтынгаа үедэ түрэл орон соогуурхи түүхэтэ нангин газарнуудаар, алдар суута гараһан томо хотонуудаар аяншалаг һайхан заншалтай болонхой. Мүнөөшье хабарай амаралтын үедэ Буряад оронойманай олон һурагшад-пионернүүд Москва, Ленинград, Киев хотонуудта ошоод байна. Жэшээнь, Хэжэнгын, Петропавловкын, Михайловкын болон бусад һургуулинуудай һурагшад Москва ошонхой. Тиихэдэ Улаан-Үдэ хотоорнай хүдөөгэй һургуулинуудай 600 һурагшад аяншалха юм. Мартын 23-да Баргажанай, Зэдын аймагуудай һургуулинуудай һурагшад ерээд, республикынгаа нийслэлтэй танилсажа байна. Тэдэнэр промышленна предприяти, музей, кинотеатрай ордонуудаар ябаха, шэнэ зүжэг, картинануудые хараха зорилготой. Һурагшад Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын, шэлэй, «Электромашина», «Теплоприбор» болон бусад заводуудай цехүүдээр ябажа, хүдэлмэришэдэй ажал хүдэлмэритэй танилсахань. Телестудиин гүхеэрэлгэнүүдээр үхибүүд ехээр һонирхоно.

Аяншалга эмхидхэдэг станциин хүдэлмэрилэгшэд — экскурсоводууд хүдөөгэй һурагшадые Улаан-Үдын түүхэтэ газарнуудтай танилсуулжа, городой хүгжэлтэ тухай һонирхойгоор хөөрэжэ үгэнэ.

Хабарай амаралтын нэгэ үдэрэй аяншалга тухай товшоор хөөрэжэ үгэе.

Үглөөнэй 10 час. Аяншалгын станциин газааһаа һурагшадые ээлжэр һуулгаһан мантан томо автобус Ленинэй үйлсөөр хойшоо шуумайба. Станциин экскурсовод А. Я. Хажеев автобус соо орой саһуу хуушан ба шэнэ Улаан-Үдэ тухай һонирхолтойгоор хөөрэжэ захалба.

— Манай аяншалга Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэһөө захалба. Урданьэнэ гудамжа мүн лэ ехэ үйлсэ гэжэ нэрлэгдэдэг байгаа. Улаан-Үдэ хото тогтоһоор 300 гаран жэл (1666 оно) болоо. Мүнөө БурАССР-эй нийслэл, промышленна, барилгын, соёл гэгээрэлэй ехэ центр болонхой. Эндэ 230 мянган хүн зон ажаһууна. Городнай Октябрьска, Советскэ, Железнодорожно гэжэ гурбан районтой.

— Сонхоор баруун тээшээ харагты даа, үхибүүд! Энэмнай Ленинэй орденто Буряадай оперо ба баледэй театр — соёлой ехэ гуламта, Улаан-Үдыемнай шэмэглэһэн шэнэ, гоё һайхан ордонуудай нэгэн. Тус театр 1953 ондо баригдажа дүүргэгдэһэн юм. Тэрэнэй сэдэр дээрэ классическа оперо, баледүүд табигдадаг. Буряад ороноо суурхуулһан СССР-эй арадай артистнар Л. Линховоин, Л. Сахьянова болон бусад мэдээжэ артистнар эндэ хүдэлдэг.

Зүүн талаһаань шэл, бетоноор шэнээр баригдаһан «Прогресс» кинотеатр. Тэрэнэй хоёр залда үдэр бүри уран һайханай шэнэ шэнэ картинанууд харуулагдана... Соведүүдэй талмай. Эндэ һайндэрнүүдэй үедэ хотын ажалшадай демонстраци үнгэргэгдэдэг. Тойроод нийтын эмхи зургаануудай үндэр сагаан байшангууд оршоно, — гэжэ экскурсовод хөөрөөгөө саашань үргэлжэлүүлнэ.

2 часай туршада хүдөөгэй үхибүүд городой 3 районуудаар аяншалхадаа, соёл гэгээрэлэй ордонуудые, нийтын эмхи зургаанай, училищи, институтдай байшангуудые, фабрика, заводуудые газаа талаһаань хаража ехээр һонирхобод. Революционернүүд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда баатарлигаар тэмсэжэ унаһан совет сэрэгшэдэй нэрые мүнхэлһэн хүшөөнүүд Улаан-Үдэдэ олон гэжэ тэдэнэр ойлгожо абаа. Экскурсовод нүхэр Хажеев үхибүүдтэ ехэ юумэ хөөрэжэ үгөө.

— Үхибүүд, ямар аймагһаа ерээбта, — гээд автобусоор сүг аяншалжа ябаһан хүбүүд, басагадһаа асуубади.

— Петропавловкаһаа.

— Хэзээ ерээбта?

— Бидэ 5, 8 «в» классһаа хамта 10 гаран һурагшад багшанартайгаа самолёдоор ерээди. Улаан-Үдэдэ 2-3 үдэр аяншалаад, һөөргөө бусахабди...

Зэдын аймагай Петропавловкын дунда һургуулиин һурагшадтай хамта Баргажанай аймагай Аргадын дунда һургуулиин 6—7—8 классуудай үхибүүд город соогуур аяншалаа.

Мүн эдэ үдэрнүүдтэ Яруунын аймагай Гүндын, Хориин, Мухар-Шэбэрэй Шаралдайн, Зэдын Дэрэстэйн, Кабанскын Каменскын, бусад дунда, 8 жэлэй һургуулинуудай һурагшад Улаан-Үдээр аяншалба.

Гадна Шэтэ, Эрхүүгэй областьнуудай һургуулинуудһаа ерэһэн һурагшад Улаан-Үдэдэ айлшалаа.

Үхибүүдэй аяншалга мартын 29 болотор үргэлжэлхэ. Мүнөө хүдөө нютагуудһаа һурагшад Улаан-Үдэдэ автобус, самолёдоор ерэжэл байнхай. Тэдэнэр һайнаар, хүхюу сэнгэлигээр амарна.

М. ЦЫРЕНОВ.

ЗАНШАЛТА УРИЛДААН

Һаяхан ВЛКСМ-эй обком, республикын физкультура болон спортын комитет хабарай заншалта урилдаа үнгэргэбэ. Тэрэндэ хабаадалсаһан спортсменүүд гурбан бүлэг болоод мүрысөө. Басагадай дунда үнгэргэгдэһэн 1000 метрэй урилдаанда 3 минута 28 секунда саг харуулһан «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Диара Бекбулатова эрхимлээ. Эдиршүүлэй дундаһаа «Спартак» бүлгэмэй Сергей Рымарев 3000 метрые 10 минута 11 секунда саг соо дабажа шалгарба. Залуушуул сооһоо 3000 метрые Юрий Климов («Буревестник») 9 минута 57 секунда соо дабажа шадаа.

Эхэнэрнүүдэй дунда үтэһэв 2000 метрэй зайе «Спартак» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Евдокия Утенкова эгээн лэ түрүүлжэ дабаа. Тэрэ дурсагдагша зайе 7 минута 07 секунда соо гаталаа. Е. Утенковаһаа 22 секундаар хаартаһан Евдокия Ли («Буревестник») хоёрдохи һуурида гараа.

8000 метртэ урилдаһан эрэшүүл сооһоо России Федерациин чемпион Владимир Цыренов 25 минута 16 секунда сагтайгаар шалгарһан байна. Хоёрдохи һуури «Ажалай резервнүүдэй» түлөөлэгшэ Алексей Михалев эзэлээ. Тэрэ 26 минута соо гүйгөө.

Мүрысөөнэй дүнгөөр «Спартак» бүлгэмэй команда түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын кубокта хүртөө. «Буревестник» болон «Урожай» бүлгэмэй команданууд тус тустаа хоёрдохи, гурбадахи һууринуудта гараа.

Хубиин түрүү һуури эзэлһэн спортсменүүд дипломууд болон үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Л. БОБЫКИН.

ЭДИРШҮҮЛ СООҺОО ЭРХИМЛЭЭ

Конькигаар эдиршүүлэй дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүд һаяшаг дүүрээ. Дүрбэн янзын зайда урилдахадаа, түмэр замшадай «Локомотив» командын гэшүүн Н. Выдрин шалгаржа, түрүү һуури эзэлээ һэн. ЛВРЗ-гэй спортын клубай түлөөлэгшэ Е. Чистяков хоёрдохи һуурида гараа,

Басагадай дундаһаа ... түлөөлэгшэд Г. Бутакова, ...жаева, Н. Ицкович, О. ... гэгшэд түрүүшын гурбан ...нуудые эзэлээ.

Эдэ мүрысөөнүүдтэ ... спортын клуб нэгэдэхи, түмэр замшадай «Локомотив» команда ...дохи һууринуудые эзэлээ.

Г. СТУ...

ХИЛЫН СААНАҺАА

РАДИ... ТЕЛЕГР... ТЕЛЕФ...

Тодор Живков уулзалга хэбэ

СОФИ. (ТАСС). БКП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командалагша, Советскэ Союзай маршал И. И. Якубовскитой уулзаа гээд БТА агентство мэдээсэнэ.

БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, БКП-гэй ЦК-гай сэрэгэй таһагые даагша Ангел Цанев, Арадай обороной министрэй нэгэдэхи орлогшо, Болгариин Арадай армиин генеральна штабай начальник генерал-полковник Атанас Семерджиев, Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник, армиин генерал С. М. Штеменко, Советскэ Союзһаа Болгарида байдаг элшэн сайд А. М. Пузанов уулзалга дээрэ байлсаа.

Уулзалга хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн байна.

ГДР-эй ажалшадай буруушаалга

БЕРЛИН. ТАСС-ай корреспондент В. Гордеев иигэжэ дамжуулна:

Советскэ Союзай газарта Маогай бүлэгэй эмхидхэһэн харата муухай сэрэгэй доботолгонуудта эсэргүү эрид шанга буруушаалга мэдүүлжэ байһанаа гүнзэгы ехэ уур сухалтайгаар ГДР-эй ажалшад элирхэйлнэ.

Совет хүнүүдые эрхэ сүлөөтэй болохо, арадай засаг байгуулха хэрэгтэнь хитад арадта туһалһан арадай түлөөлэгшэдые буудаха захиралта Маогай бүлэг үгөө гэжэ мэдэхэдэ ехэ зэбүүрхэлтэй гээд Шверин городой эдеэ хоолой предприятинуудай бүлэг хүдэлмэрилэгшэд мэдүүлнэ.

Маогай бүлэгэй харата аашануудые үүдхэһэндэ бидэнэр уур сухалаа хүрэнэбди гээд Эйзенхюттенштадтдахи худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй бэшэг соо хэлэгдэнэ. Энэ бэшэгынь профсоюзна «Трибюне» гэжэ газетэдэ толигогдонхой. Дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэнэй хилэ дээрэхи эдэ харата ябуулгануудай Баруун Берлиндэ Баруун Германиин федеральна суглаа хуули бусаар үнгэргэлгэтэй тохёолдоһониинь тушаан болоһон ушар бэшэ. Эдэ харата аашануудһаа уламжалан, шэнэ түхэлэй нацистнуудай угаа ехээр баясаһаниинь мүн лэ гайхалтай бэшэ.

Совет-хитад хилэ дээрэ харата муухай ааша гаргалга юу харуулнаб гэхэдэ, Маогай бүлэг шовинис политика бэелүүлхэдээ, эзэрхэг түримхэй империалис этэгээдүүдэй туһамаршань болоо гээд Берлинэй «Аутотранс» гэжэ арадай предприятиин залуу хүдэлмэришэн М. Шиммер залуушуулай «Юнге Вельт» гэжэ газетэдэ толилһон бэшэг соогоо мэдүүлнэ. Тус бүлэгэй түбэгтэй авантюрис хараа шэглэл баримталалга хитад арадта урбаһан, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ урбаһан ябадал болоно.

ВЛКСМ-эй делегаци Венгридэ айлшалба

БУДАПЕШТ. (ТАСС). ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников түрүүтэй ВЛКСМ-эй делегаци венгр залуушуулай коммунис союзай (ВКСМ) ЦК-гай уряалаар мартын 19-һөө 24 хүрэтэр Венгридэ айлшалаа.

Венгриин Совет Республикын тогтоһоор 50 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ, мүн Венгриин революционно залуушуулай үдэрнүүдые үнгэргэлгэдэ совет айлшад хабаадаһан байна.

МТИ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, бусахынь урда тээ делегацитай ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, секретарь Бела Биску уулзаа.

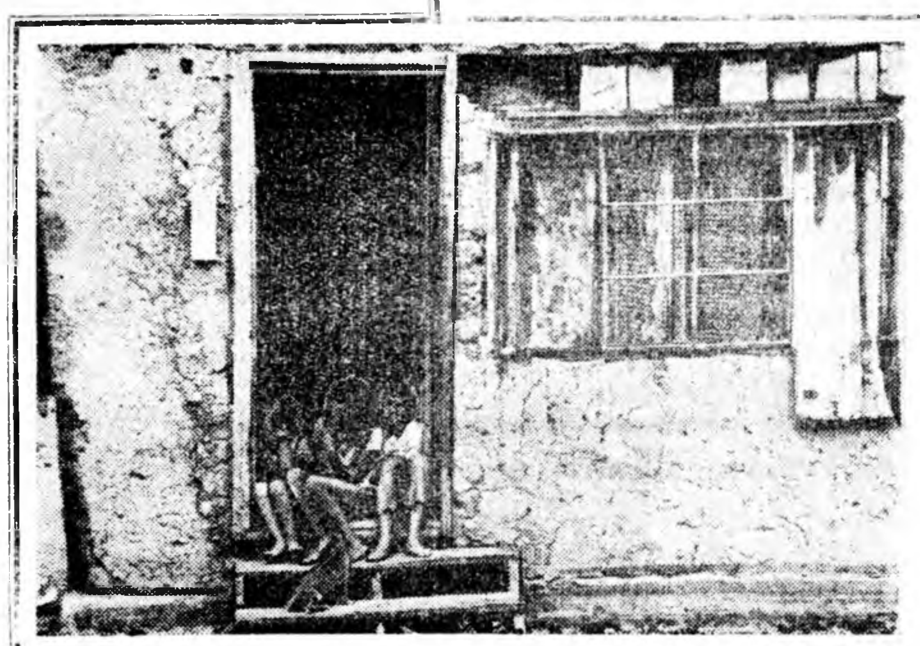
Делегациин гэшүүд залуушуулай уласхоорондын коммунис ба демократическа хүдэлөөнэй шухалын шухала асуудалнуудаар ВКСМ-эй хүтэлбэрилэгшэдтэй аяншалгын үедэ һанамжануудаа мэдэлсээ.

Е. М. Тяжельников, делегациин составта оролсоһон совет космонавт П. И. Беляев венгр залуушуулай коммунис союзай медальнуудаар шагнагдаа. «Комсомолой 50 жэлэй ой» гэһэн ойн баярай грамотануудые ВКСМ-эй ЦК-гай хүдэлмэрилэгшэдтэ совет делегациие толгойлогшо дамжуулан үгэһэн байна.

Ван Минэй статья

ОТТАВА. (ТАСС). Канадын Компартиин «Канадиен трибюн» гэжэ недели бүриин газетэ Хитадай Компартиин Центральна Комитедэй гэшүүн Ван Минэй статьяе арбан хоёр хуудаһан хэмжээтэй тусхай хабсаргалтада толилоо. Мао Цзэ-дунай маркесизмдэ харша, ленинизмдэ харша хархис хараа шугам энэ статья соо элирхэйлэгдэнхэй.

«Хитад. Соёлой хубисхал гү, али революцида харша урбалта гү?» гэһэн гаршагтайгаар статья толилогдоһон байна.

США. Техас, Нью-Мексикэ, Аризоно, Колорадо, Калифорни штадуудта ажаһуудаг мексикан үг гарбалай таба миллион үлүүтэй американецууд эрхэ сүлөөгүй, үгытэй ядуу бусад американецуудтай хамта «Америкын мартагдаһан хүнүүдэй» тоодо оролсодог юм. Тэдэнэр үгытэй ядуугаар, харанхы балагаар ажаһуудаг. Мексиканецууд хүдэлмэри бэдэржэ бүхы бүлөөрөө нэгэ штадһаа нүгөөдэ штат руу ошохо баатай болодог. Тэдэнэр бараагууд, картон «саарһаар бодхогдоһон отог балгааһанууд соо ажаһуудаг, хүндэ хүшэр хүдэлмэри хээд, тэрэнэйнгээ түлөө тон багахан хүлһэ абадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Барелос (Нью-Мексикэ штат) гэжэ һууриндахи мексиканецуудай юрын байра.

ТАСС-ай фотохронико.

Патриодуудай сохилтонууд

КАИР. (ТАСС). Палестинын «Аль-Фатах» гэжэ организациин составта ородог «Аль-Асифай» сайшаалхы отрядууд Негев гэжэ губиин урда талын хубидахи Эль-Газилат ба Вади Лааб гэжэ израиль сэрэгэй һууриин газарнуудтахи хэдэн шухала барилганууды мартын 22-ой һүни томо буунуудаар буудаа гээд эдэ отрядуудай Каирта тарааһан коммюнике соо хэлэгдэнэ.

«Аль-Асифай» баһа нэгэ коммюнике соо иигэжэ заагдана. Дурсагдаһан райондо байрладаг сэрэгэй хоёр лагерьта эсэргүү ябуулгануудые партизануудай нүгөөдэ отряд мартын 22-ой һүни хэжэ, хэдэн бүхэлэгдэһэн газарые, сэрэгэй олон машинануудые усадхаа, тэрэшэлэн дайсанай олохон солдат усадхагдаһан, шархатаһан байна.

Пакистандахи байдал

КАРАЧИ. (ТАСС). Пакистанай зүүн ба барууншье талын хубидахи оршон байдал ёрёо бэрхэтэй байһан зангаараа.

Баруун Пакистанай губернатор Ю. Харун гэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, радиостанциие, телецентр болон бусад барилгануудые хамгаалхын тулада Карачида сэрэгүүд оруулагдаа. «Хүсэрхэлгын ба хуули бусын ябуулгануудые дарахын тулада» засагаархи эрид шанга хэмжээнүүдые абаха гэжэ губернатор уридшалан һануулаа. Гурим ба хуули ёһо сахилгадань правительствада туһаламжа үзүүлхыень хүн зониие Баруун Пакистанай губернатор уряалаа.

Зүүн Пакистанай шэнэ губернатор Н. Худа тангаригаа үгэһэнэйнгөө һүүлээр, радиогоор үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлээ. Правительство хадаа эмхи гуримгүй ябадал зайсуулхаар хуули ёһо сахидаггүйшүүлэй ябуулгануудые дара... шиидэнги байна».

ЛОНДОН. (ТАСС). ... президентын эрхэ түлөө... гэхээ болёоб, оронние ... гые Пакистанай армии ... мандалагша генерал ... дамжуулан үгөөб гээд ... радиогоор үгэ хэлэхэдээ, ... соносхоо гээд Рейтер ... корреспондент Карачиһаа ...

Орон доторхи байдал ... тудам муудана» гэжэ ... дүүлээд, зэбсэгтэ хүс... һалхыень хүн зониие ...

Орон дотор сэрэгэй ... тоогдоһон тухай Яхья Ха... гын үгэ хэлэһэнэй һүүл... соносхоһон байна. Яхья ... һээ радиогоор дамжуула... дэжэл соо иигэжэ хэлэг... нэй конституциин хүт... болюулагдаба, министр... дынгөө уялгануудые ... лихонь.

Камбоджын тосхониие бууд...

ПНОМПЕНЬ. (ТАСС). Американо-сайгон сэрэгэйхид бэеэ абанги Камбоджын хилэнүүд дээрэ зэбсэгтэ харата ябуулгануудые гаргажал байһаар. Камбоджын хилэ шадарай тосхонуудай энгэй хүнүүд эзэрхэг ябуулгануудһаа уламжалан хохидолдо ороно. Свайриенг провинциин Ромеашек округой Чеатин тосхон шадар американо-сайгон самолёт мартын 24-дэ Камбоджын агаарай хилые дабаа.

«Кох Сантепхип» гэжэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, ша... дэрые тэмдэглэхын тула... дай суглараад байһан га... пулемёдоор буудаа. Гурба... лаа, найман хүн хүндөө... Камбоджын тосхониие б... гэй хүн зониие алаһан ... рые «бэеэ абангид ба ... Камбоджодо эсэргүүгэ... сайгон сэрэгүүдэй хэһэн ... хай эзэрхэг түримхэй ... но» гээд газетэ тоолоно.

Полициин управлени усадхагдаб...

КАРАКАС. (ТАСС). Полициин главна управлени (Дихеполь) — Венесуэлын патриодуудые зэрлиг муухайгаар хашадаг хабшадаг дээрэһээ муу суута гараһан ороной хэһээлтын органуудай нэгэн Венесуэлын президент Рафаэль Кальдерай декредээр усадхагдаба. Тусхайлбал, Венесуэлын Компартиин гэшүүд Альберто Ловеро, мүн Донато Кармона гэгшэд Дихеполиин һабарта ороһон байна гэшүү.

Ороной тусхай тушаалта хүнүүдэй түлөөлэгшэдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, управлениин хүдэлмэри... һан хэдэн хүн сүүдтэ ... хэгдэһэн байна.

Ороной түрүү үзэл ... нийтын баалалтаар Дих... хагдаа.

Американ тагнуулай самолёдууд Ханой дээгүүр ниидэнэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ тагнуулай самолёдууд һүүлэй үдэрнүүдтэ Ханой дээгүүр олон удаа харагдадаг болоожо байна. Городто хэдэ дахин тревого соносхогдоо, агаарһаа хамгаалха частьнууд дайсанай самолёдуудые буудадаг байгаа.

Авиабазануудые б...

ХАНОЙ (ТАСС). Бу... винциин Чулайдахи аме... гон сэрэгүүдэй авиаба... намай арадай сүлөөрэлгы... хүсэнүүд мартын 20-до ... буудаа. Буудалгаһаа ... дайсанай 22 шахуу само... дээ, олон тоото америка... ба хэгшэд алуулһан гү, ... таһан байна гээд Осво... жэ хэблэлэй агентствы... үндэһэлэн, ВИА агентт... на.

Тханьхоа провинцида ... лэг Урда Вьетнамай ... Донбатхиндахи авиаба... 20-ной һүни буудаа. Дай... хилолдо ороһон байна.

НАЦИС ГЭМТЭДЫЕ ХАРЮУСАЛГАДА ХАБААДУУЛХА

Нацис гэмтэ ябуулгануудые мүрдэхэ талаар Центральна зургаанай түлөөлэгшэд ФРГ-һээ Москвада һаяшаг ерээ һэн. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ гитлеровецүүдэй хэһэн гэмтэ ябуулгануудые тодоруулан элирүүлһэн совет тусхайта органуудай документальна материалнуудтай танилсаха зорилгоор эдэ түлөөлэгшэд ерэһэн байгаа.

Тэдэнэрэй Советскэ Союзда аяншалгые Боннай тусхай тушаалтад угаа дурагүйгөөр угтаһан байха юм. Уголовно хуули ёһоной асуудалнуудай талаар бонноко бундестагай комитедэй түлөөлэгшэ «Шпигель» журналда интервью үгэхэдөө, аяншалга хэгшэдые «тэнэг хүнүүд» гэжэ нэрлэһэн байна.

Баруун Германиин юристнүүд юундэ иимэ муу нэрэдэ хүртөөб гэһэн асуудалда хүсэд харюуе нацис сэрэгэй гэмтэдтэ эсэргүү сүүдэй мүрдэлгэ хэхэ тухай асуудалаар Боннай зонхилхы этэгээдүүдэй бэелүүлдэг политикын удхаһаа абажа болохо байна.

ФРГ-гэй эзэрхэг түримхэй гадаадын ба дотоодын хархис политика һалаһан гэмтэдые ороной гүрэн түрын, сэрэгэй, хэһээлтын аппарадта үргэнөөр хэрэглэхэ ябадалда хүргөө. Эдэ хүнүүдые хэһээбэл, Бонн өөрынгөө үһөө нэхэхэ хараа шэглэлэй тушаглэдэг үндэһэ һууриие һуларуулха байгаа бшуу.

Гэм хэһэн сагһаань хойшо ехэ болзор үнгэрөө гэһэн шалтаг барьяад, нацис сэрэгэй гэмтэдтэ эсэргүү сүүдэй мүрдэлгэ саашадаа хэхээ болиходо гэжэ бонноко засагаархид үшөө 1965 ондо шиидхээ һэн. Буруушаалгын хүсэтэ кампаниин болоһонһоо уламжалан, ФРГ-гэй правительство энэ ябуулгаяа 1969 оной эсэс хүрэтэр хойшолуулха баатай болоо гэжэ һайн мэдээжэ.

Зүгөөр дэлхэйн олониитэ хадаа нацис сэрэгэй гэмтэдые хэһээхэһээ арсадаг политикын угаа ехэ аюултай байһые ойлгодог дээрэһээ, ФРГ-гэй зонхилхы этэгээдүүдэй абаһан энэ дутамаг хэмжээгээр һаналаа ханаагүй. Удаан саг болзор үнгэрөө гээд сэрэгэй гэмтэдые хэһээлгэ арсалгые хориходо тухай хуулинуудые бүхы оронуудта баталан абахын түлөө, энэ асуудалаар уласхоорондын тусхай конвенци хараалан зохёохын ба баталхын түлөө хүсэтэ кампани эхилһэн байна.

Иимэ хуулинууд хэдэ хэдэн орондо абтаа, удаан саг болзор үнгэрөө гээд сэрэгэй гэмтэ ябуулгануудта ба хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулгануудта хэмжээ абангүй орхихогүй тухай уласхоорондын тусхайта конвенциие Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци 1968 оной эсэстэ баталан абаа гэжэ мэдээжэ.

Тус асуудал эли болонхой, бүрин шиидхэгдэнхэй гэжэ һанагдахаар байна бшуу.

Гэбэшье ФРГ-гэй правительство өөрынгөө һанаашалгануудһаа арсахые яаранагүй, ФРГ-гэй зонхилхы этэгээдүүд удаан саг үнгэрөө гэһэн шалтаг барьяад, нацис сэрэгэй гэмтэдые энэ оной эсэс хүрэтэр хүсэдөөр амнистилхаар бүрин шиидэнги.

Теэдшье, конвенци баталан абалгые буруушаажа дуугаа үгэһэн США, Англи болон бусад зарим оронуудһаа бонноко засагаархид энэ асуудалаар һанал сэдьхэлэй дэмжэлгэ абаһан байна. Германиин асуудал шиидхэхэдээ, нацис кадрнуудта түшэглэхые эрмэлзэдэг байһанаа Баруун Германида өөрынгөө бэелүүлдэг эзэмдэлгын политикаар гэршэлэн харуулһан орон. Вьетнамда һүртэ муухай гэмтэ ябуулгануудые хэжэ нэрээ хухалһан орон, эсэтэнь уласхоорондын харилсаанда энэрхы ёһоной гурим хүгжөөлгэдэхи бүхы түрүү юумые дараа зайсуулдаг заншалтай болоһон орон бологшо США-гай иимэ хараа бодолые тайлбарилһанайшье хэрэггүй бэшэ аал даа. Тусхайлбал, химическэ ба бактериологическа зэбсэгые хорихо тухай 1925 оной Женевскэ протоколые эсэлэн баталхаһаа США-гай нэтэрүүгээр арсадагынь энээниие харуулна бэшэ аал!

Баруун Германи тухай хэлэхэ болоо һаа, тэрэнэй зонхилхы этэгээдүүд конвенци баталан абаһан унаарые элитээр хороо бусалан угтаһан байха юм. Жэшээлхэдэ, удаан саг болзорой үнгэрһые хараада абахаһаа арсалга хүндэ энэрхыгээр хандалгын «үндэһэ һууриие һуларуулһан ябадал» болохо гэжэ федеральна финансын министр Франц Йозеф Штраус гүнзэгы ехээр этигэдэг юм. «Нэмнагдагшадай холбоон» гэжэ энэ уршагта муухай үһөө нэхэхые эрмэлзэдэг организаци хадаа удаан сагай үнгэрһэн дээрэһээ нацис сэрэгэй гэмтэдые хэһээлтэһээ сүлөөлхэ ябадалые хорихо гэжэ «хуули ёһоной бүрин бүтэн байлгые эбдэхэ», тэрэниие оройдоошье сахингүй гараха ябадалда хүргэхэ гэжэ тоолодог байһан юм.

Удаан саг болзорой үнгэрһэниинь дэлхэйн бүхы шахуу ороной уголовно кодексүүдаар хараалагданхай гэжэ һайн мэдээжэ. Зүгөөр тэрэнь тус кодексүүдаар хараалагдаһан юрын уголовно гэмтэ ябуулгануудта хамаатай байһаниинь элитэ. Удаан сагай үнгэрэлгэ иимэ гэмтэ ябуулгануудта хэрэглэгдэхэ гэжэ ФРГ-гэйшье уголовно кодексоор хараалагданхай.

Удаан сагай үнгэрһые хараада абахагүй тухай Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин баталан абаһан конвенци уголовно хуули ёһоной энэ гуримда хамаадана гэжэ аал?

ФРГ-гэй зонхилхы этэгээдүүд удаан сагай үнгэрһые хараада абалгые хорихо тухай конвенци уголовно кодекс соо хараалагдаһан гэмтэ ябуулгануудта бэшэ, харин тад ондоо гэмтэ ябуулгануудта хамаатай гэжэ эрхимээр мэдэрдэг байна бшуу. Сэрэгэй гэмтэ ябуулганууд ба **хүн түрэлтэндэ эсэргүү** гэмтэ ябуулганууд тухай хэлэгдэһэниинь конвенциин нэрэ соо сэхэ хэлэгдэнхэйл. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ хэгдэһэн һүртэ муухай гэмтэ ябуулгануудай удхыень Гитлер уршагта программа соогоо иигэжэ найруулаа һэн: «Хүн зониие хюдажа, үгы хэхэ техникые хүгжөөхэ хэрэгтэй». Освенцимүүд, майданегууд тухай, дахау ба треблинкэнүүд тухай, бүхэли арадуудта эсэргүүгээр хэгдэһэн гэмтэ ябуулганууд, хэдэн олон миллион хүнүүдые алан хюдалгада хүргэһэн гэмтэ ябуулганууд тухай эндэ хэлэгдэнэ. Уголовно кодексүүдые (тусхайлбал, зуу шахуу жэлэй урда тээ, 1871 ондо баталан абтаһан Германиин кодексые) зохёогшод удаан сагай үнгэрһэн тухай гурим хараалхадаа, хэдэн олон миллион хүнүүдые алаһан хюдаһан гэмтэдтэ тус гурим хэзээдэ нэгэ хэрэглэгдэхэ гэжэ һанаандаашье оруулжа шадахагүй байһаниинь яһала ойлгосотой бэшэ аал. Гитлеровскэ гэмтэ ябуулгануудай хэм хэмжээе тодорхойлхын тулада тон шэнэ уголовно хуулинуудые зохёохо, хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябадал гэхэ зэргын ойлгомжо уголовно хуулида оруулха хэрэгтэй болоһон байна.

«Германи тушаа, зарим нэмэлтэ эрилтэнүүд тухай» дүрбэн союзна гүрэнэй правительствануудай хэлсээнэй 15-дахи статьяе һануулжа болохо байна. Нацис сэрэгэй гэмтэд тухай ямаршье хэрэг уласхоорондын хэлсээнүүдэй үндэһөөр хаража үзэгдэхэ гэжэ статья соо сэхэ хэлэгдэнхэй. Өөрынь удхада тааралдахагүй герман хуулиин бүхы дүримүүдые уласхоорондын хэлсээнүүд **һэлгэхэ** байна. Тиимэһээ ФРГ-гэй зуун жэлэй урда тээ абтаһан уголовно кодексын дүримүүдэй уласхоорондын шэнэ хуулинуудта тааралдахагүй байгаа һаа, һуулинынхинь хэрэглэгдэхэ ёһотой гэжэ эли болоно бшуу.

Тиимэ болохолоороо **юрэнхы уголовно** хэрэгэй хуушарлалгые **уласхоорондын** гэмтэ ябуулгануудта хэрэглэхэ гэһэн ФРГ-гэй ямаршье һэдэлгэнүүд үндэһэ баримтагүй гэжэ тон эли боложо үгэнэ. Гэмтэ үйлэ хэрэгэй хуушархагүй тухай ООН-ой баталан абаһан конвенциие хэрэгсээнгүй гараха гэһэн ФРГ-гэй правительствын һэдэлгэнүүд мүн лэ ямаршье үндэһэ баримтагүй.

Нацис гэмтэ ябуулгануудта зэмэтэй гэжэ тодоруулһан материал маанадта үлөөгүй, гаршалан тодоруулһан өөһэдынгөө материалнуудые бусад оронууд хүргэнэгүй гэһэн янза харуулха һэдэлгэнүүдые ФРГ-гэй зонхилхы этэгээдүүд хэдэг байха юм. Энэнь шал худал. Советскэ тусхайта органуудай гаршалан тодоруулһан болодото материалнуудые ФРГ-гэй засагаархидта нэгэтэ бэшэ хүргэдэг байгаа. Зүгөөр эдэ зүйлнүүдынь олонхидоо ямар нэгэн шалтагаар буруушаагдадаг байгаа бшуу. ГДР-эй генеральна прокуратура ФРГ-гэй юстициин органуудта 8 мянга гаран документ дамжуулаа. Зүгөөр тэдээнһээ мүн лэ ямаршье үрэ гараагүй.

Сэрэгэй гэмтэдые хэһээхын түлөө тэмсэл Европодохи эб найрамдалай түлөө, аюулгүй байдалай түлөө тэмсэл болоно. Эгээл иимэһээ удаан саг үнгэрөө гэһэн шалтаг барьяад, нацис гэмтэдые амнистилха гэжэ ФРГ-гэй һэдэжэ байһые Европын ба бүхы дэлхэйн арадууд эрид шангаар буруушаадаг байна бшуу.

А. ПОЛТОРАК.
юридическэ эрдэмэй доктор.
(АПН).

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18 часһаа «Хонхо» гэһэн телевизионно журнал. 18.30 минутаһаа литературна дамжуулга. 19 часһаа «Холо, ойрын һонин» гэһэн дамжуулга. 19.20 минутаһаа «Зүүн Сибирь» гэһэн киножурнал. 19.30 минутаһаа «Партийна ажабайдал» гэһэн телевизионно журнал. 20.10 минутаһаа «В трудную минуту» гэһэн киноплакат. 20.20 минутаһаа арадай дуунуудые гүйсэдхэгшэдэй конкурс (хоёрдохи дамжуулгань). 21.25 минутаһаа ТАСС-ай лентээр абтаһан мэдээсэл. 21.30 минутаһаа К. Паустовскиин «Золотая роза» гэһэн номоор литературна дамжуулга.

Сагай уларил

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, саһан орохогүй. Баруун хойто зүгһөө һулаханаар һалхилха. Улаан-Үдэ городто һүнииндөө 19—21, үдэртөө ноль градус хүйтэнһөө хоёр градус хүрэтэр хүйтэн болохоор багсаагдана.

ПРАВДА БУР... МҮНӨӨДЭР... НОМ...

Нэгэдэхи хуудаһанда: ...гэй клуб» гэһэн түрүү ... Кушнаревой «Хабарай ... бэлэн» гэһэн фоторепор... ай лентээр абтаһан шу... сэл.

Хоёрдохи хуудаһанда: Кабанскын райкомой нэ... ретарь нүхэр Титовой ... түрэтэйгөөр угтая» гэһ... «Түрэл орон доторнай» ... шаг доро Эхэ орон дот... байһан һонин.

Гурбадахи хуудаһанда: ...ликын уран зохёол... съездые угтуулан» гэһ... доро Н. Дамдиновай «... дахи оронуудай искусст... материал. Редакцида е... шэгүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ...публикын соёл суртал... гэһэн гаршаг доро ре... хото, хүдөөһөө абтаһан ...

Редактор Ц. Ц. ЦИ...

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора... приёмная — 54-93. зам. редактора — 68-08. зам. ре... 82-62. ответ. секретаря — 50-52. зам. ответ. секретаря... отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства... 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышл... строительства — 61-35, советского строительства и быта... культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — ... формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, ... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати ... те Министров БурАССР.

Н-02430. Зак. ...